

הראל גמל והשתלמות בע"מ

דוח הדירקטוריון

דוח דירקטוריון

הראל גמל והשתלמות בע"מ

דוח הדירקטוריון לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (להלן: "תקופת הדוח"), מבטא את השינויים העיקריים במצב עסקי הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "הראל גמל והשתלמות" או "הראל גמל" או "החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2014, אשר אושר לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 18 במרס 2015 (להלן: "הדוח התקופתי").

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפוי/ה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים. החברה אינה מתחייבת למסור עדכונים לגבי שינויים שיחולו באשר למידע צופה פני עתיד.

1. מאפיינים כלליים של החברה המנהלת

הראל גמל התאגדה ביום 14 בספטמבר 1995, כחברה פרטית בישראל, בהתאם לפקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג - 1983, בשם אייל גמל בע"מ. ביום 11 באפריל 1999 שינתה החברה את שמה ל"הראל גמל בע"מ". ביום 15 במאי 2011 שינתה החברה את שמה לשמה הנוכחי.

לחברה אין חברות בנות. החברה הינה חברה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "הראל השקעות"). בהתאם לתנאים שנקבעו על ידי המפקח במסגרת האישור שניתן להראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הראל ביטוח") לרכישת פעילות קופות גמל מאת בנק לאומי, נדרשה הראל השקעות להעביר את מלוא החזקותיה של הראל פיננסיים (לשעבר: הראל בית השקעות בע"מ) (שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הראל השקעות) בחברה, להראל ביטוח. בהתאם להנחיה זו, אישור הדירקטוריונים של חברות הקבוצה הרלבנטיות את שינוי המבנה בהחזקות בחברה והחברות הגישו בקשה לרשות המסים לאישור ביצוע שינוי המבנה כאמור, בהתאם לחלק ה(2) לפקודת מס הכנסה. ביום 31 בדצמבר 2008 התקבל אישור רשות המסים, בתוקף מיום 31 בדצמבר 2007 ושינוי המבנה בוצע באותו מועד. עם השלמת הליך שינוי המבנה, החברה הינה חברה בת בבעלות מלאה של הראל ביטוח.

ביום 27 בדצמבר 2006 הושלמה עסקה במסגרתה רכשה הראל ביטוח, חברה בת בבעלות מלאה של הראל השקעות, מבנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "בנק לאומי") ולאומי שירותי שוק ההון בע"מ, תמורת סך של 575 מיליון ש"ח, את הפעילות של 5 קופות גמל שהעיקריות שבהן הינן עצמה ותעוז (להלן: "קופות לאומי"). במסגרת ההסכם התחייבה הראל ביטוח, כי ניהול קופות הגמל על-פי חוק קופות גמל, יועבר בד בבד עם השלמת העסקה לחברה מנהלת, כמשמעות מונח זה בחוק קופות גמל, וכי החברה תהיה החברה המנהלת שתבצע עבור הראל ביטוח את ניהול קופות הגמל.

במועד השלמת רכישת קופות לאומי נחתם הסכם הפצה בין בנק לאומי לבין החברה. במועד השלמת רכישת קופות לאומי על ידי הראל ביטוח נכנס לתוקף הסכם בין הראל ביטוח לבין לאומי שירותי שוק ההון בע"מ (להלן: "לאומי גמל"), לפיו מעניקה לאומי גמל שירותי תפעול עבור קופות לאומי מכוחו העניקה לאומי גמל שירותי תפעול גם עבור קופות נוספות שנוהלו על ידי החברה. החל מיום 1 ביולי 2013 מעניקה לאומי גמל שירותי תפעול עבור כל הקופות המנוהלות בידי החברה.

לשינוי המבני הצפוי להיכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2016 אשר יכלול מיזוג של הראל עתידית קופות גמל בע"מ (להלן: "עתידית") לתוך החברה ראה סעיף 1.10 להלן.

נכון למועד עריכת דוח זה, החברה מנהלת בנאמנות עבור עמיתי הקופות שבניהולה 8 קופות גמל הכוללות 23 מסלולי השקעה:

1.1 קופת גמל לא משלמות לקצבה, לתגמולים ואישיות לפיצויים:

הראל עצמה - תעוז – הקופה הוקמה בשנת 1957. הקופה הינה קופת גמל לתגמולים, המיועדת לעצמאיים ולשכירים. הקופה נרכשה על-ידי הראל ביטוח מאת בנק לאומי בדצמבר 2006. בקופה שמונה מסלולי השקעה: הראל עצמה תעוז- מסלול ברירת המחדל, הראל עצמה שקלי קצר, הראל עצמה ללא מניות, הראל קופות גמל, הראל גמל שחף (עד 10% מניות), הראל גמל בז (מניית), הראל עצמה שקלי, הראל עצמה אג"ח. נכון למועד הדוח, הראל ביטוח הינה בעלים של מספר מסלולי השקעה בתוך קופת "הראל עצמה תעוז": הראל עצמה תעוז מסלול כללי, מסלול שקלי קצר ומסלול ללא מניות.

1.2 קרן ההשתלמות:

הראל קרן השתלמות - הוקמה בשנת 1997. הקופה הינה קרן השתלמות, המיועדת לשכירים ועצמאיים. בקופה שישה מסלולי השקעה: הראל השתלמות כללי- מסלול ברירת מחדל, הראל השתלמות שלדג - עד 10% במניות, הראל השתלמות נץ - מסלול מנייתי, הראל השתלמות שקלי, הראל השתלמות אג"ח, הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות).

1.3 קופות מרכזיות לפיצויים:

הראל קופה מרכזית לפיצויים - הוקמה בשנת 1997. הקופה הינה קופת גמל מרכזית לפיצויים, המיועדת למעסיקים בלבד.

הראל פרופיל אישי למעסיק - הוקמה בשנת 2003. הקופה הינה קופת גמל מרכזית לפיצויים רב מסלולית, המיועדת למעסיקים בלבד.

קופה מרכזית לפיצויים - מסלולית - הקופה הוקמה בשנת 2001 והינה בבעלות הראל ביטוח. הקופה הינה קופת גמל מסלולית למטרת פיצויים, המיועדת למעסיקים בלבד. הקופה נרכשה על-ידי הראל ביטוח מאת בנק לאומי בדצמבר 2006. בהתאם להסכם בין הראל ביטוח לחברה, החברה משמשת כחברה מנהלת של הקופה. בקופה ארבעה מסלולי השקעה: מסלול מדד, מסלול מניות, מסלול שקלי ומסלול כללי.

1.4 קופת מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית שבניהול החברה היא:

הראל קופה לפנסיה תקציבית - הוקמה בינואר 2008. הקופה הינה קופת גמל להשתתפות בפנסיה תקציבית המיועדת למעסיקים בלבד.

1.5 קופת גמל בניהול אישי וקרן השתלמות בניהול אישי (IRA)

הראל גמל IRA והראל השתלמות IRA - ביום 14 בינואר 2015 אישר המפקח לחברה הקמת קופת גמל בניהול אישי והקמת קרן השתלמות בניהול אישי. בקופת גמל בניהול אישי מנוהלים כספים של עמיתים עצמאיים, שניתן למשוך אותם כדין (לפי תקנה 38(א)(2) או 38(א)(6) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 או כספים שהופקדו בהתאם להכנסה לפי סעיף 2(2) לפקודת מס הכנסה). כל הכספים המופקדים בקופת הגמל בניהול אישי ובקרן השתלמות בניהול אישי, מושקעים לפי הנחיותיו של העמית או באמצעות מנהל תיקים שמונה על-ידו ובכפוף להוראות הדין. עד מועד פרסום הדוחות, טרם הופקדו כספים בקופות כאמור.

1.6 הסכמים

לפירוט אודות הסכמים בין החברה לצדדים קשורים ראה פירוט בסעיף 1.5 לדוח דירקטוריון של החברה לשנת 2014.

1.7 להלן מספר חשבונות העמיתים המנוהלים על ידי החברה נכון ליום 30 בספטמבר 2015*:

שם הקופה	עצמאיים	שכירים / מעבידים	סה"כ
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות כללי	16,028	81,322	97,350
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות שקלי	1,065	4,390	5,455
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות נץ (מנייתי)	2,260	4,507	6,767
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות שלדג (עד 10% מניות)	4,783	22,146	26,929
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות אג"ח	312	1,592	1,904
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות)	453	755	1,208
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	10,597	30,069	40,666
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי	1,043	1,503	2,546
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל גמל בו (מנייתי)	1,898	1,390	3,288
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל גמל שחף (עד 10% מניות)	7,692	8,079	15,771
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה אג"ח	340	297	637
הראל קופה מרכזית לפיצויים	-	702	702
הראל פרופיל אישי למעסיק	-	7	7
הראל קופה לפנסיה תקציבית	-	75	75
סה"כ	46,471	156,834	203,305
קופות בבעלות הראל ביטוח שהינן בניהול הראל גמל			
שם הקופה	עצמאיים	שכירים / מעבידים	סה"כ
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה תעוז	190,315	89,770	280,085
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי קצר	3,373	1,435	4,808
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה ללא מניות	2,527	697	3,224
הראל מרכזית לפיצויים - מסלול מניות	-	59	59
הראל מרכזית לפיצויים - מסלול מדד	-	230	230
הראל מרכזית לפיצויים - מסלול שקלי	-	256	256
הראל מרכזית לפיצויים - מסלול כללי	-	479	479
סה"כ	196,215	92,926	289,141
סה"כ קופות בבעלות החברה וקופות בבעלות הראל ביטוח	242,686	249,760	492,446

* עמיתים שלהם צבירה במסלולים שונים באותה קופה, מספר החשבונות נספר בגין כל מסלול בנפרד.

1.8 פירוט היקף הנכסים נטו המנוהלים על ידי החברה המנהלת נכון ליום 30 בספטמבר 2015:

ראה סעיף 5 להלן.

1.9 שינוי מסמכי היסוד של החברה המנהלת:

לא שונו מסמכי היסוד של החברה המנהלת במהלך תקופת הדוח.

1.10 שינוי מבני בחברות המנהלות קופות גמל בהראל השקעות

במסגרת החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד- 2013 בוצע תיקון בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה- 2005 שתכליתו למנוע מתן היתר שליטה לגוף שמחזיק יותר מחברה מנהלת אחת, אלא בהתאם לכללים שיקבע הממונה, זאת ברוח העיקרון הקבוע בסעיף 2(ג) לחוק קופות הגמל לפיו כל חברה תנהל רק קופה אחת מכל סוג.

בהתאם לכך מבקשת החברה למזג אליה את הראל עתידית קופת גמל בע"מ תוך חיסולה ללא פירוק ולמזג את קופות הגמל שבניהול הראל עתידית בהתאם לפירוט להלן:

- 1.10.1 גילעד גמל תמוזג, מיזוג טכני, לתוך הראל עצמה ותנוהל על ידי הראל גמל.
- 1.10.2 גילעד השתלמות תמוזג, מיזוג טכני, לתוך הראל השתלמות ותנוהל על ידי הראל גמל.
- 1.10.3 קופת הגמל לדמי מחלה "דקל" תנוהל על ידי הראל גמל.

בנוסף למיזוג החברות בכוונת החברה לבצע מיזוג בקופות המרכזיות לפיצויים שלה כך שיבוצע המיזוג כדלקמן: "הראל גמל לפיצויים" על כל מסלוליה תמוזג ל-"הראל קופה מרכזית לפיצויים", מדובר במיזוג טכני בלבד והחברה תפעל בהתאם להוראות לעניין מיזוג כאמור.

המיזוגים כאמור מיועדים להיכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2016.

ביום 28 ביוני 2015 אישר דירקטוריון החברה את השינוי המבני האמור. השינוי המבני כפוף לאישור בית המשפט וכן לקבלת אישורים נדרשים מאת הממונה על שוק ההון במשרד האוצר, רשם החברות ורשות המסים.

1.11 מדיניות תגמול בחברה

בחודש יוני 2015 אישר דירקטוריון החברה מספר עדכונים, לא מהותיים, למדיניות התגמול של החברה, וזאת לאחר קבלת המלצה לכך מאת ועדת התגמול של החברה. בנוסף, הוחלט להאריך עד ליום 30 בספטמבר 2016 את התקופה לדיון בהתאמת מדיניות התגמול להוראות תזכיר הצעת חוק תגמול נושאי משרה במוסדות פיננסים (אישור מיוחד והגבלת הוצאות בשל תגמול חריג), תשע"ד - 2014.

2. מצב עסקי החברה המנהלת, תוצאות פעולות ומקורות מימון

מאזן החברה ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם בכ- 76,544 אלפי ש"ח, לעומת כ-69,451 אלפי ש"ח ליום 30 בספטמבר 2014, גידול של כ-10%. הגידול נובע בעיקרו מגידול בניירות ערך הסחירים שנובע מתזרים מזומנים חיובי בשל גידול בהכנסות מדמי ניהול וכן בגידול בהוצאות רכישה נדחות. ההון ליום 30 בספטמבר 2015 הסתכם ב-54,102 אלפי ש"ח בהשוואה ל-44,159 אלפי ש"ח ליום 30 בספטמבר 2014, גידול של כ-22.5%. הגידול בהון נובע מרווח בסך של כ-10,165 אלפי ש"ח שקוזז על ידי קיטון בקרן הון בסך של כ-222 אלפי ש"ח.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכמו ההכנסות מדמי ניהול בכ- 52,437 אלפי ש"ח בהשוואה לכ- 48,925 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-7.2% הגידול בדמי הניהול נובע בעיקרו מגידול בהיקף הממוצע של הנכסים המנוהלים, ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, הגידול קוזז בחלקו מירידה שנבעה מירידה בשיעור דמי הניהול.

מידע נוסף לגבי היקף נכסי הקופות ראה סעיף 5 להלן.

נכון ליום 30 בספטמבר 2015, ההכנסות מדמי ניהול מצדדים קשורים כוללות, בין היתר, את המרווח לו זכאית החברה מתוקף הסכם מתן שרותי ניהול לקופות הגמל בבעלותו של הצד הקשור. סכום זה מוצג בנטו לאחר קיזוז ההוצאות המיוחדות לשירות כאמור, בסך של כ-415 אלפי ש"ח.

בנוגע לנזילות ומקורות מימון, עיקר ההכנסות של החברה הן מדמי ניהול קופות הגמל.

3. פירוט ההתפתחויות הכלכליות במשק במהלך תקופת הדיווח

התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה

תוצאות הפעילות של החברה מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות החברה:

3.1 כללי

ברבעון השלישי של 2015 נרשמה האטה בצמיחה של הכלכלה העולמית, בשל התמתנות בפעילות הכלכלית בשווקים המתעוררים, לצד התאוששות איטית מהצפוי בשווקים המפותחים.

על רקע חשש ממשבר בסין, לצד נתונים ריאליים נמוכים מהצפי בשווקים המפותחים, במהלך הרבעון נרשמו ירידות חדות בשווקי המניות בעולם, ירידה מחודשת במחיר הסחורות, ופיחות מהיר בחלק מהמטבעות של מדינות השווקים המתעוררים. תשואות האג"ח הממשלתיות בחלק מהמדינות ירדו במהלך הרבעון, אך זאת לאחר העלייה החדה ברבעון הקודם.

הבנקים המרכזיים בגוש האירו וביפן המשיכו במדיניות המוניטרית המאוד מרחיבה, ומספר בנקים מרכזיים אחרים במדינות המפותחות הפחיתו ריבית. למרות ציפיות להעלאת ריבית ראשונה בארה"ב - הבנק המרכזי שם הותיר את הריבית ללא שינוי.

בארה"ב האינדיקטורים הכלכליים במהלך הרבעון השלישי של 2015 היו מעורבים; המשך עלייה בצריכה הפרטית, שיפור בשוק הדיור, יציבות בשוק התעסוקה אך חולשה ביצוא ובענפי התעשייה. בגוש האירו האינדיקטורים החיוביים נמשכו גם ברבעון השלישי והם הצביעו על המשך התרחבות כלכלית, אך לא על האצה משמעותית.

בשווקים המתעוררים התמונה הפכה לשלילית יותר; בסין אינדיקטורים חלשים מהצפי תרמו לחשש ממשבר כאשר לצד שיפור בענפי השירותים הוחרפה החולשה בענפי התעשייה. מדינות שמשקל יצוא הסחורות בהן גבוה נפגעו בנוסף מהירידה המחודשת במחיר הסחורות (במיוחד רוסיה וברזיל), תוך כדי פיחות המטבעות ואינפלציה.

3.2 התפתחויות במשק הישראלי

החברה פועלת במשק הישראלי, אשר מצבו הכלכלי, הביטחוני והפוליטי משליך על היקף פעילותה בתחומים שונים. שינויים במצב הכלכלי במשק הישראלי עשויים לגרום לשינוי בהיקף הפרמיות וההכנסות האחרות ולשינוי בעלויות התפעול של החברה. לשינוי ברמת התעסוקה במשק הישראלי עשויה להיות השלכה על היקף הפעילות בתחום ביטוח החיים והחיסכון ארוך הטווח.

האינדיקטורים לפעילות הכלכלית ברבעון השלישי היו מעורבים; ההכנסות ממסים, הצריכה הפרטית ושוק העבודה המשיכו להציג תמונה חיובית. מנגד, נמשכה החולשה ביצוא הסחורות ובענפי התעשייה במהלך הרבעון, לאחר ירידה משמעותית ברבעונים הקודמים. על פי ההערכות הראשוניות הצמיחה במהלך הרבעון השלישי תהיה גבוהה בהשוואה לרבעון השני (0.3% בשיעור שנתי).

3.3 שוק המניות

במהלך הרבעון השלישי של 2015 נרשמו ירידות חדות בשווקי המניות בארץ ובעולם. במהלך הרבעון מדד MSCI העולמי ירד ב-8% (הירידה החדה ביותר מאז רבעון שלישי 2011), מדד MSCI של השווקים המתעוררים ירד ב-18% ומדד ת"א 100 ירד ב-8.3% (עליה של 1% מתחילת השנה). העלייה בתנודתיות באה לידי ביטוי במדד ה-VIX (מדד התנודתיות הנגזר ממחירי האופציות על מניות במדד S&P500), שעלה במהלך הרבעון לרמה הגבוהה ביותר מאז 2011. המחזור היומי הממוצע במניות והמירים עמד על 1.4 מיליארד ש"ח במהלך הרבעון השלישי, בדומה לממוצע שנרשם במהלך המחצית הראשונה של השנה.

3.4 שוק איגרות החוב

במהלך הרבעון השלישי של 2015 מדד האג"ח הכללי עלה ב-0.8% (1.5% מתחילת השנה), מדד אג"ח הממשלתיות עלה ב-0.9% (1.4% מתחילת השנה) ומדד אג"ח הקונצרניות עלה ב-0.7% (1.6% מתחילת השנה). מחזור המסחר היומי הממוצע באג"ח עמד על 3.5 מיליארד ש"ח במהלך הרבעון השלישי, לעומת ממוצע של 4.7 מיליארד ש"ח ביום במהלך המחצית הראשונה של השנה.

3.5 קרנות נאמנות

קרנות הנאמנות רשמו פדיונות נטו של 9.7 מיליארד ש"ח במהלך הרבעון השלישי של 2015. מתחילת השנה סך הפדיונות הגיע ל-25.3 מיליארד ש"ח. מדובר בשיא שלילי בתעשיית קרנות הנאמנות. מרבית הפדיונות נרשמו בקרנות הכספיות (23.4 מיליארד ש"ח), נוכח התשואה השלילית באפיק.

3.6 מוצרי מדדים

על פי איגוד תעודות הסל, סך הנכסים המנוהלים עמד בסוף הרבעון השלישי של 2015 על 104 מיליארד ש"ח, ירידה של כ-12% בהשוואה לסוף שנה 2014 (118.1 מיליארד ש"ח). בלטו לשלילה תעודות הפיקדון שרשמו פדיונות של כ-13.4 מיליארד ש"ח מתחילת השנה, נוכח התשואה השלילית באפיק.

3.7 שוק המט"ח

השקל נחלש במהלך הרבעון השלישי של 2015 ב-4.1% מול הדולר (לרמה של 3.923), וב-4.4% מול האירו (לרמה של 4.4038), ובכ-2% מול סל המטבעות הנומינלי של בנק ישראל. מתחילת השנה, השקל נחלש ב-0.9% מול הדולר, והתחזק ב-6.8% מול האירו וב-5% מול סל המטבעות של בנק ישראל.

3.8 אינפלציה

על-פי המדד האחרון הידוע, בסוף הרבעון השלישי של 2015 האינפלציה עמדה על מינוס 0.4% ב-12 החודשים עד מדד אוגוסט, לאחר עלייה של 0.3% במהלך הרבעון השלישי (יוני-אוגוסט). האינפלציה ב-12 החודשים האחרונים עד מדד ספטמבר הסתכמה במינוס 0.5%.

3.9 ריבית בנק ישראל

ריבית בנק ישראל נותרה ללא שינוי ועמדה על 0.1% במהלך הרבעון השלישי של 2015.

3.10 אירועים מהותיים לאחר פרסום המאזן

במהלך חודש אוקטובר חלה התדרדרות במצב הביטחוני, אשר במידה ותימשך תהווה גורם סיכון פוטנציאלי לצריכה הפרטית ולענפי התיירות והנדל"ן.

4. מגמות והתפתחויות בשוק קופות הגמל

השפעות חוקים, תקנות והוראות חדשות בתקופת הדוח על פעילות החברה והקופות שבניהולה

להלן יתוארו שינויים מהותיים בחקיקה והסדרה בקשר עם תחומי הפעילות של החברה, מאז הדוח התקופתי:

4.1 הוראות דין

4.1.1 בחודש מרס 2010 חוקק בארה"ב חוק הידוע בשם FATCA (Foreign Account Tax Compliance)

FATCA ("Act"), שלפיו מחויבים מוסדות פיננסיים זרים להעביר מידע אודות חשבונות המנוהלים על ידי לקוחות אמריקאים. החוק הרחיב באופן ניכר את דרישת הגילוי והדיווח המוטלת על מוסדות פיננסיים זרים ביחס לחשבונות שבבעלות אמריקאים. בחודש ינואר 2013 פורסמו תקנות על ידי משרד האוצר האמריקאי ורשות המיסוי האמריקאית בהן הנחיות ליישום החוק. על פי הוראות החוק והתקנות, על מוסדות פיננסיים זרים להתקשר בהסכם עם ה- IRS שבמסגרתו יתחייב הגוף הפיננסי הזר, בין היתר, לאתר חשבונות אמריקאים, לדווח עליהם ל- IRS ולנכות מס מלקוחות שיסרבו לספק את המידע והמסמכים הנדרשים. גוף פיננסי זר שלא יתקשר בהסכם כאמור עם ה- IRS יחויב בעצמו בניכוי מס בגין הכנסות ממקורות אמריקאים והכנסות מתקבולים על מכירה של נכסים שעשויים לייצר הכנסות ממקורות אמריקאים. הוראות החוק לא יחולו, באופן כללי, על התחייבויות (obligations) שהונפקו לפני 1 ביולי 2014.

ביום 8 באפריל 2014 פרסם המפקח מכתב למנהלי הגופים המוסדיים, ובו הודיע כי הגופים המוסדיים נדרשים להיערך ליישום הוראות ה- FATCA עד ליום 1 ביולי 2014, לרבות דיון בדירקטוריון בנושא וקביעת מדיניות ונהלים בהתאם.

ביום 28 באפריל 2014 הגיעה ישראל ל"הסכם שבמהותו", מסוג Model 1, עם ארה"ב בנוגע ליישום FATCA, והיא צורפה לרשימת המדינות המפורסמת באתר ה- IRS (בהתאם להודעה מטעם ה- IRS, יש להתייחס למדינות אלו כאילו כבר חתמו על ההסכם). ההסכם מכיל הקלות משמעותיות בקשר עם יישום החוק.

ביום 4 במאי 2014 פרסם המפקח מכתב למנהלי הגופים המוסדיים ובו הודיע כי המועד האחרון לביצוע רישום על-ידי גופים פיננסיים ישראלים לפורטל ה- FATCA לצורך קבלת GIIN, הינו יום 22 בדצמבר 2014 או מועד סמוך לו שיימסר על-ידי ה- IRS.

ביום 30 ביוני 2014 נחתם הסכם בין ממשלת ישראל לבין ממשלת ארה"ב לשיפור אכיפת מס בינלאומית ויישום הוראות חוק ה- FATCA במסגרתו נקבעו הוראות להעברת מידע ממוסדות פיננסיים בישראל ל-IRS, באמצעות רשות המיסים בישראל. **ביום 24 בדצמבר 2014 פרסם המפקח טיוטת מסמך הבהרות** בנוגע להסכם שיחול עד לכניסתה לתוקף של חקיקה בנושא.

במהלך שנת 2013 ועד תקופת הדוח בוצע מיפוי של חברות הקבוצה אשר יהיו כפופות ל-FATCA, מופו הפעולות שיידרשו מכל אחת מחברות אלו על-מנת לעמוד בדרישות החוק וכן בוצע מיפוי הפעילות התפעולית והמיכונית הנדרשת מחברת הביטוח לצורך יישום הוראות החוק וכן מונו Responsible Officers מטעם חברות בקבוצה, לצורך עמידה בדרישות תקנות ה- FATCA.

בדצמבר 2014 פרסם המפקח טיוטה של מסמך הבהרות לעניין ההסכם הבין מדינתי עד לכניסתה לתוקף של חקיקה מקומית שתעגן את הוראות ההסכם בחוק ובתקנות לפיו. במסמך קיימות הבהרות לגבי גופים אשר עונים להגדרת מוסד פיננסי (Financial Institution - "ישויות חייבות") וגופים אשר מוחרגים מהגדרה זו ("ישויות פטורות"). בנוסף קיימות הבהרות לגבי חשבונות אשר עונים להגדרת חשבון פיננסי, אשר לגביהם נדרש לבצע תהליכים מסוימים במסגרת החוק ("חשבונות פטורים בישויות חייבות"), וכן חשבונות המוחרגים מהגדרה זו ולכן פטורים ("חשבונות פטורים בישויות חייבות").

ביום 1 ביולי 2015 פורסמה טיוטת חוזר נוספת באותו נושא שחידדה את ההבחנה בין ישויות פטורות לישויות חייבות וכן את הגדרת החשבונות החייבים בדיווח.

כמו כן, הועבר לעיון והערות הגופים המוסדיים, **נוסח תזכיר חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מספר _____) התשע"ה-2015** שמעגן חלק מהוראות ההסכם הבין מדינתי ומתייחס בין היתר, לדרישת מידע ממוסד פיננסי וכן מציע להטיל עיצום כספי על מוסדות פיננסיים בשל אי זיהוי פרטים או פגם בהעברתם. כמו כן, תזכיר החוק מציע להטיל אחריות פלילית על גוף מוסדי המסייע להתחמק מחילופי מידע לשם אכיפת דיני המס לפי ההסכם הבין מדינתי.

במהלך חודש ספטמבר 2015, הודיע מינהל הכנסות המדינה במשרד האוצר על דחיית מועד הדיווח הראשון לרשות המיסים האמריקאית, אודות תושבים ואזרחים אמריקאים שהינם בעלי חשבונות במוסדות פיננסיים ישראלים. בהתאם להודעה, העברת המידע לארצות הברית תבצע לראשונה ביום 30 לספטמבר 2016.

ביום 11 באוקטובר 2015 פורסם מכתב למנהלי הגופים המוסדיים שעניינו "היערכות ליישום הוראות הסכם FATCA", הכולל הבהרות לעניין ההסכם שנחתם בין ממשלת ישראל לבין ממשלת ארצות הברית לשיפור אכיפת מס בינלאומית ויישום הוראות חקיקת ה-FATCA, בין היתר, לעניין העברת מידע ממוסדות פיננסיים בישראל לרשות המיסים בארצות הברית, באמצעות רשות המיסים בישראל, וזאת עד לכניסתה לתוקף של חקיקה שתעגן את הוראות ההסכם בחוק ובתקנות לפיו. בין היתר, המכתב מסווג ישויות וחשבונות פיננסיים שתחת פיקוח אגף שוק ההון לעניין הוראות ההסכם. כמו כן, המכתב נותן הבהרות והנחיות לעניין תהליך בחינת נאותות (Due Diligence), את הצורך בביצוע הליכי זיהוי ואת משמעות סירובו של גוף מוסדי לפתוח חשבון בשל חוסר שיתוף פעולה במסירת הפרטים הדרושים לתהליך הזיהוי.

4.1.2 **ביום 5 בנובמבר 2015 חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 13 והוראת שעה), התשע"ו-2015.** בין השאר נקבע בו כי יבוטל המושג "קופת גמל לא משלמת לקבצה" ולשנות את שם קופת הגמל לתגמולים לגבי כספים שהופקדו לאחר שנת 2008 ל"קופות גמל לחיסכון". כמו כן, ניתנה אפשרות תשלום קצבה מקופת גמל לקצבה באמצעות שילוב של משיכה תקופתית (אנונה) ורכישת ביטוח אריכות ימים ממבטח.

4.1.3 **ביום 24 במרץ 2014 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (חשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה) (הוראת שעה), התשע"ד-2014.** התקנות קובעות כי עמית אשר באחד מחשבונותיו בקופת גמל מורשית (קופת גמל לתגמולים, קופת גמל לא משלמת לקצבה וקופת גמל אישית לפיצויים, שאינה קופת ביטוח) קיימים כספים ממרכיב תשלומי העובד או ממרכיב תשלומי המעביד, יהא רשאי למשוך את כספי התגמולים מחשבונו בקופה בסכום חד פעמי, בכפוף לתנאים הבאים: (א) בחשבונו בקופת הגמל המורשית לא הופקדו כספים מיום 1 בינואר 2012 ואילך; (ב) לא הועברו לחשבונו של העמית או ממנו כספים מקופת גמל אחרת או אל קופת גמל אחרת, לפי העניין, מיום 1 בינואר 2013 ואילך; (ג) היתרה הצבורה הכוללת של העמית בכל חשבונותיו בקופת הגמל המורשית ביום שלפני יום 1 בינואר 2013 לא עלתה על 7,000 ש"ח. התקנות היו בתוקף עד ליום 31 במרץ 2015.

ביום 29 במרץ 2015 פורסם מסמך "הוראות השעה בנוגע למשיכת כספים מחשבונות קטנים בקופות גמל". במסגרת המסמך נקבע, כי תוקפן של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (חשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה) (הוראת שעה), התשע"ד-2014, המאפשרות משיכת כספי תגמולים מחשבונו של עמית בקופת גמל בסכום חד פעמי (משיכה כדין ללא מיסוי) מחשבונות קטנים, בהתאם להוראות הוראת השעה, מוארך עד ליום 30 ביוני 2015 והיא תפקע ביום 1 ביולי 2015.

ביום 6 באוגוסט 2015 פורסם תיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 12) התשע"ה 2015 לפיו סעיף 23 לחוק יתוקן כך שעמיתים שסך הכספים בחשבונותיהם אינו עולה על 8,000 ש"ח יוכלו למשוך את הכספים. בהתאם לתיקון השר באישור הועדה יקבע את התנאים והמועדים למשיכה כאמור. כמו כן, ניתנה בו סמכות למפקח לקבוע הוראות בדבר זכויות וחובות עמיתים בקופות גמל, על מנת ליצור אחידות בתקנונים. כמו כן, נקבע כי מעסיק לא יוכל להתנות את שיעור ההפקדות משכר העובד שהמעסיק נדרש להפקיד לקופת גמל למרכיב תשלומי המעסיק, לרבות השיעור משכר העובד שמשולם לרכישת אובדן כושר עבודה מכספי המעסיק ולמרכיב התשלומים בעבור פיצויים, בהפקדה לקופה מסוימת, לסוג מסוים של קופה או לקופה שיבחר העובד מתוך רשימה מסוימת של קופות. כמו כן נקבע כי אם נקבעה בדין או בהסכם התניה על שיעור ההפקדות לקופת הגמל בניגוד להוראות כאמור, יהיה העובד זכאי לשיעור ההפקדות הגבוה מבין השיעורים המרביים שהמעסיק עשוי להפקיד לזכות העובד לפי הוראות הדין או ההסכם, עד לתיקון הדין או ההסכם. כדי לאפשר למעסיקים זמן היערכות נקבע כי תחילתן של הוראות אלו תהיה שישה חודשים מיום פרסום החוק.

ביום 24 בספטמבר 2015 פורסמו טיוטות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (סכומים קטנים), התשע"ו - 2015 הקובעות הוראות לעניין התנאים למשיכת הכספים. כמו כן, הטייטה מבקשת לקבוע כי חברה מנהלת של קופת גמל מורשית כאמור תשלח הודעה

לעמיתים הזכאים למשוך את כספם בהתאם להוראות החוק בדבר זכאותם ומשמעות הותרת הכספים בקופה לעניין תשלום דמי ניהול.

4.2 הצעת תיקון חוק

4.2.1 **בחודש אוגוסט פורסמה הצעת תקציב המדינה לשנים 2015-2016, במסגרתה מוצע לתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 ולקבוע, בין היתר, שסוכן פנסיוני אינו רשאי להעניק שרותי תפעול למעסיק שהוא מקבל ממנו עמלה בעד שיווק פנסיוני לעובדיו; עיגון זכות העובד לקבל ייעוץ חיסכון פנסיוני מבעל רישיון לפי בחירת העובד וכי לסוכן ביטוח האפשרות לבחור בין קבלת עמלת הפצה מגוף מוסדי לבין קבלת תשלום מהלקוח ישירות. כמו כן, מוצע לקבוע כי רק ביצוע עסקה על ידי בעל רישיון תחייב מתן ייעוץ או שיווק פנסיוני.**

4.3 תזכיר חוק

4.3.1 **ביום 8 באוקטובר 2015 פורסם תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2015 אשר מציע לתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005. מטרתו של תזכיר החוק היא לייעל את עבודת הוועדה המייעצת לממונה, בתפקידו כמפקח, על ידי הרחבה והגמשה של הרכב הוועדה והמניין החוקי בדיוניה, ולבטל את חובת הקמת המועצה המייעצת לשר האוצר ולממונה.**

4.3.2 **בחודש אוגוסט 2015 פורסם תזכיר חוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2015 ו-2016 (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015, במסגרתו מוצע להפחית את הטבות המס שניתנות על ידי המדינה על הפקדות לחיסכון הפנסיוני, וכן את התקרה שקבועה ביחס לרכישת ביטוח מועדף מפני אבדן כושר עבודה, מארבע פעמים השכר הממוצע במשק לשלוש פעמים השכר הממוצע במשק.**

4.4 טיוטות תקנות

4.4.1 **ביום 8 בנובמבר 2015 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(קופת גמל בניהול אישי)(תיקון), התשע"ו-2015. בטיוטה מוצע, בין השאר, לתקן את הגדרת "מנהל תיקים" כך שיתאפשר לחוסך להשקיע את כספיו גם באמצעות מנהלי תיקים זרים שהם תושבי מדינת חוץ מאושרת ומורשים לעסוק בניהול תיקים באותה מדינה. כמו כן, מוצע לקבוע כי קופת ביטוח לא תוכל לשמש כקופת גמל בניהול אישי. בנוסף, מוצע לאפשר ניהול של סוגים נוספים של כספים נוסף על הכספים שניתן לנהל כיום. עוד מוצע להגביל את הפקדותיו של העמית בכל חשבונותיו של העמית בקרנות השתלמות אשר מנוהלים בקופות גמל בניהול אישי לארבע פעמים הסכום הקובע. מוצע להוסיף רשימת מוצרים בהם ניתן להשקיע וכן לעדכן את הכללים להתרת הוצאות הנובעות מהשקעה של החוסך בתעודות סל וקרנות נאמנות בתנאי שהמנפיק אינו צד קשור למנהל התיקים או לחברה המנהלת.**

4.4.2 **ביום 24 בספטמבר 2015 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תשלומים לקופת גמל)(תיקון), התשע"ו-2015 המבקשת לתקן את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014 בעקבות הערות שהתקבלו במשרד הממונה של שוק ההון ביטוח וחיסכון ועל מנת להקל על תהליך יישום התקנות. התקנות מסדירות את אופן העברת דיווח על הפקדת תשלומים לקופת גמל ממעסיקים לגופים מוסדיים, ובין השאר, מחייבת העברת דיווח ממוכן במבנה אחיד שקבע הממונה. בנוסף, התקנות מחייבות גופים מוסדיים להעביר היזון חוזר בגין כל דיווח על הפקדת תשלומים לקופת גמל. בהתאם לטיטות התקנות ייכנסו לתוקף באופן מדורג בהתאם למספר העובדים שיש למעסיק (ינואר 2016 : 50 עובדים, יולי 2016 : 50-30, ינואר 2017 : כלל המעסיקים) כמו כן הטיטות מציעה לתקן את משכי הזמן להעברת היזונים חוזרים.**

ביום 9 ביוני 2015 פורסמה טיוטת חוזר "תשלומים לקופת גמל" המהווה נדבך משלים להוראות שנקבעו בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל)(תשלומים לקופת גמל), תשע"ד – 2014, בעניין אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל ובעניין אופן העברת דיווח על הפקדת תשלומים לקופת גמל. הטיטות מציעה לקבוע, בין היתר, כי חברה מנהלת תודיע למעסיק שלא מסר לה את הפרטים שעליו למסור לה במועד הפקדת תשלומים ובעת הפסקת הפקדת תשלומים, הקבועים בתקנות, באופן הנדרש, כי הדיווח על הפקדת התשלומים לקופת הגמל אינו עומד בהוראות התקנות. כמו כן, חברה מנהלת תאסוף מידע לגבי מעסיקים שלא העבירו דיווח מתוקן לקופת הגמל, ותעבירו, לממונה, במועדים שיקבעו על ידו.

ביום 23 במרץ 2015 פורסם מסמך שעניינו "שאלות ותשובות ממשק מעסיקים" המכיל קובץ אקסל בו מפורטות תשובות לשאלות שהועברו לממונה מגורמים שונים בשוק החיסכון הפנסיוני, לצורך היערכות לקראת כניסתו לתוקף של החוזר לעניין ממשק מעסיקים, ביום 1 בינואר 2016. המסמך

- מהווה בסיס לכללי מערכת של המסלקה הפנסיונית המרכזית שיפורסמו בהמשך והוא צפוי להתעדכן ככל שתתקבלנה הערות ושאלות נוספות הקשורות ליישום ממשק מעסיקים.
- ביום 23 באוגוסט מסמך נוסף שעניינו "שאלות ותשובות ממשק מעסיקים"** אליו צורף קובץ מעודכן המפרט תשובות לשאלות שהועברו לאגף שוק ההון, ביטוח וחסכון בנושא ממשק מעסיקים.
- ביום 18 במאי 2015 פורסם חוזר מבנה אחיד – ממשק מעסיקים – תיקון** בו עודכן קובץ האקסל המצורף לחוזר שעניינו ממשק מעסיקים. בהמשך לכך, ביום 30 ביוני 2015, פורסם חוזר נוסף בעניין ממשק מעסיקים – עדכון המעדכן נספחים נוספים בחוזר
- 4.4.3 ביום 20 בספטמבר 2015 פורסמה טיוטת צו איסור הלבנת הון (חובת זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ו-2015.** הטיוטה מבקשת לאחד את הוראות הצווים הקיימים לכדי מסגרת אחת המותאמת להתפתחויות שחלו ברגולציה הבינלאומית במאבק בהלבנת הון ובמימון הטרור ולהוראות החלות על גופים פיננסיים המפוקחים על ידי רשויות פיננסיות אחרות.
- 4.4.4 ביום 10 בספטמבר 2015 פורסמו טיוטת תקנות משלימות לחוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו: טיוטת תקנות חלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו (הגשת בקשה), התשע"ה-2015, טיוטת תקנות חלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו (מועדים לקליטת בקשה ורישום הערה), התשע"ה-2015, טיוטת תקנות חלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו (מתן הודעות ומועדים למסירתן), התשע"ה-2015, טיוטת תקנות חלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו (בחירה בדבר העברת הסכום ממרכיב הפיצויים), התשע"ה-2015.** במסגרת התקנות מוצע לקבוע הוראות לעניין מועדי קליטת בקשה לרישום פסק דין לחלוקה בגוף המשלם, הפרטים שיש לצרף לבקשה לרישום, הוראות לעניין משלוח דיווחים לבני זוג לשעבר להם משולמת קצבה, משלוח הודעות על זכאות לכספי פיצויים והודעה לגוף המשלם על בחירת בן הזוג לשעבר לעניין כספי הפיצויים.
- 4.4.5 ביום 29 ביולי 2015 פורסמה טיוטה לתיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך), התשס"ט-2009.** הטיוטה מציעה, בין היתר, לערוך תיקונים בתקנות כך שלעניין רכישה ומכירה של ניירות ערך, יתקיים הליך תחרותי בין 8 משתתפים לפחות, ההליך ייערך בנפרד לכל אפיק השקעה בניירות הערך כפי שיוגדר על ידי החברה המנהלת ומשקיע מוסדי לא יהיה רשאי למכור או לרכוש ניירות ערך, באמצעות צד קשור או באמצעות תאגיד בנקאי המתפעל את כספי העמיתים המנוהלים בחברה. כמו כן, החזקה של נייר ערך, תעשה לפי הליך תחרותי שיתקיים לפחות אחת לשלוש שנים, בין חמישה משתתפים לפחות. בנוסף, מוצע כי תשלום עמלה בגין סליקה של ניירות ערך לא ייגזר כשיעור באחוזים מהיקפה הכספי של פעולת רכישה/ מכירה בודדת, אלא יגבה לפי המבנה המקובל בשווקים המפותחים בעולם.
- 4.5 חוזרים**
- 4.5.1 ביום 1 בנובמבר 2015 פורסם חוזר דוח תקופתי של חברות מנהלות** שמטרתו לעדכן את דוח עסקי תאגיד ודוח דירקטוריון הכלולים בדוח התקופתי של חברות מנהלות, כך שיהיו ממוקדים, עדכניים ובמבנה אחיד. בנוסף, בחוזר זה נכללת הוראה לגבי דיווח לממונה במקרה בו התגלתה טעות מהותית בדוחות הכספיים של חברה מנהלת.
- 4.5.2 ביום 7 באוקטובר 2015 פורסם חוזר מדיניות תגמול בגופים מוסדיים- תיקון,** בו נקבע, בין השאר כי תגמול של דירקטור שאינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי ותגמול יושב ראש דירקטוריון, לא יכללו רכיב משתנה; גוף מוסדי יישא בעלויות העסקת עובד או בעל תפקיד מרכזי בו בהתאם להיקף המשרה, הסמכות והאחריות באותו גוף, אך לא בעלויות בשל כהונתו בתאגיד אחר, וכן כי מדיניות התגמול תקבע גם בהתחשב באסדרות צפויות שפורסמה הטיוטה שלהן, לרבות תזכירי חוק, וכן עמדות המפקח הרלוונטיות כמו כן, מוצע לקבוע הוראות לעניין השבת כספים לגוף המוסדי, ששולמו לבעל תפקיד מרכזי כרכיב משתנה.
- 4.5.3 ביום 21 בספטמבר פורסם חוזר שעניינו ביצוע פעולות על ידי גוף מוסדי עבור מעסיק** הקובע הוראות לעניין הרשאות מעסיק לגורם מתפעל מטעמו, לקבל מידע ולבצע פעולות במוצרים פנסיוניים ובתוכניות ביטוח בעבור עובדיו.
- 4.5.4 ביום 16 בספטמבר 2015 פורסם חוזר שעניינו מסלולי השקעה בקופות גמל** אשר מחליף חוזר קודם באותו עניין וקובע כי גוף מוסדי ינהל בכל קופת גמל בניהולו, מסלולי השקעה המותאמים לגיל העמיתים (אפשרות לבחירה בין שני מודלים: מודל ראשון עד גיל 50, בין גיל 50 ל-60 ומעל גיל 60 ומודל שני אוכלוסיות בטווח גילאים של 10-5 שנים), בהם ינוהלו כספי עמיתים שלא בחרו במסלול השקעה אחר. כמו כן, ניתן לנהל בקופת גמל מסלולי השקעה מתמחים בהתאם למפורט בחוזר. כמו כן, בחוזר נקבעו הוראות לעניין התאמת שם מסלול השקעה למדיניות ההשקעה במסלול, פירסום רשימת מסלולי ההשקעה באתר האינטרנט של אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון; הוראות לעניין שינוי מדיניות השקעה

תקנונית במסלול השקעה; וכן הוראות לעניין חריגה ממדיניות השקעה תקנונית. בנוסף, פורסמה רשימת מסלולי השקעה מעודכנת הקובעת מדיניות השקעה תקנונית אחידה למסלולי השקעה המתמחים.

ביום 10 בספטמבר 2015 פורסם מכתב למנהלי הגופים המוסדיים הקובע הנחיות לאופן הדיווח על שינוי מדיניות במסגרת הדיווח החודשי לממונה, ולאופן פרסום והצגת תשואה עבור מסלול השקעה שמדיניותו שונתה, וכן הנחיות בדבר אופן הדיווח של גופים מוסדיים במערכת אותות עבור מסלול כאמור.

ביום 8 ביולי 2015 פורסם מכתב למנהלי החברות המנהלות של קופות גמל שעניינו "התאמת תקנוני קופת גמל לחוזר מסלולי השקעה". למכתב צורף נוסח תקנון תקני לקופות גמל שעל גביו נדרשות החברות המנהלות קופות גמל להגיש לאישור הממונה את התיקונים הנדרשים בתקנוניהן אגב יישום הוראות חוזר "מסלולי השקעה בקופות גמל". החברות המנהלות רשאיות לסטות מנוסח התקנון האמור, תוך סימון התיקונים בהם הן מעוניינות על גבי הנוסח האמור.

4.5.5 **ביום 6 לספטמבר פורסם פרק 3 בחוזר המאוחד שעניינו דיווח לממונה על שוק ההון** אשר מקבץ את כל הוראות הדיווח לממונה על שוק ההון, בין אם חובת הדיווח היא במישרין לממונה על שוק ההון ובין אם היא באמצעות אתר האינטרנט של הגוף המוסדי.

4.5.6 **ביום 6 באוגוסט 2015 פורסם חוזר ייפוי כוח לבעל רישיון המחליף חוזר קודם** באותו נושא. במסגרת החוזר, נעשו התאמות למשווקים הפנסיוניים שהם עובדי הגוף מוסדי, בעיקר בכל הקשור לפניה למערכת הסליקה הפנסיונית. בין השאר, נקבע כי משווק רשאי לפנות לגוף מוסדי לקבלת מידע באופן חד פעמי לפי נספח א', באמצעות המסלקה וכן נקבעו מקרים שהוא רשאי לעשות כן וללא צורך בצירוף העתק מסמך מזהה של הלקוח. בנוסף, הורחבה תחולת ייפוי הכוח לתכניות ביטוח מפני סיכון מוות או מפני סיכון אובדן כושר עבודה.

4.5.7 **ביום 22 ביולי 2015, פורסם חוזר שעניינו "אישור מראש להעברת ניהול של קופת גמל"** שמטרתו להסדיר את אופן הגשת בקשה לממונה לאישור מראש של העברת ניהול של קופת גמל וכן את אופן ידוע עמית קופת הגמל ומעסיקהם על העברת ניהול.

4.5.8 **ביום 7 ביולי 2015, פורסם חוזר שעניינו "דיווח דוחות כספיים ודיווחים נלווים של החברות המנהלות-עדכון"**, אשר מעדכן חוזר קודם באותו נושא וקובע כי בדיווחים הנלווים לדוחות הכספיים השנתיים יעבירו גופים מוסדיים מידע נוסף ביחס לעמיתים ולמבוטחים. המידע יסווג, בין היתר, בהתאם לקבוצות הגיל של העמיתים, כך שתמונת המצב בשוק החיסכון הפנסיוני תהיה מבוססת על מאפייני המבוטחים. במסגרת החוזר נוספו הוראות לעניין המידע אותו תדווח חברה מנהלת, לגבי קרן פנסיה חדשה מקיפה שבניהולה; לגבי כל קופת גמל לא משלמת לקצבה ולגבי כל קופת גמל לתגמולים שבניהולה; וכן לגבי כל קרן השתלמות שבניהולה. כמו כן, נקבע כי חברה מנהלת תוודא את שלמות ונאותות הנתונים המדווחים טרם שליחתם.

4.5.9 **ביום 24 ביוני 2015, פורסם חוזר שעניינו הפקדת כספים במעמד עצמאי לקופת גמל בניהול אישי** הקובע כי בקופת גמל בניהול אישי ניתן לנהל כספים של עמית עצמאי שהופקדו לקופת גמל לקצבה, בסכום שנקבע בחוזר, ובלבד שהתקיימו תנאים מסוימים הקבועים בחוזר.

4.5.10 **ביום 23 ביוני 2015 פרסם המפקח חוזר שעניינו מסמך ההנמקה**, אשר קובע נוסח אחיד למסמך ההנמקה שיימסר ללקוחות על-ידי יועץ או סוכן שיווק פנסיוני אגב הליך שיווק או ייעוץ פנסיוני. החוזר קובע, בין היתר, באילו מקרים יידרש בעל רישיון להעביר ללקוח מסמך ההנמקה מלא, מסמך ההנמקה ממוקד או סיכום שיחה; כי מסמך ההנמקה יכלול הצהרה של הלקוח המאשר שנמסר לו המסמך, ובמקרה של מסמך ההנמקה מלא יידרש בעל הרישיון לפנות למסלקה לצורך בירור המוצרים הפנסיוניים של הלקוח. בנוסף, נקבע כי פעולה שאינה מתבצעת פנים מול פנים, תתאפשר בהתאם לשיקול דעתו של בעל הרישיון ולאחר שהסביר ללקוח את חשיבות הליך השיווק או הייעוץ הפנסיוני והשפעתו על הלקוח. חובת פנייה למסלקה לפני הליך שיווק נכנסה לתוקף ב-1 בנובמבר 2015 והפורמט החדש של מסמך ההנמקה ייכנס לתוקפו ביולי 2016.

ביום 10 בנובמבר 2015 פורסם תיקון לחוזר מסמך ההנמקה לפיו חובת שימוש במסלקה לצורך בירור זהות המוצרים שבידי הלקוח במידה ונדרש מילוי מסמך ההנמקה מלא עודכן ליום 1 בדצמבר 2015.

4.5.11 **ביום 14 ביוני 2015 פורסם חוזר שעניינו דוח שנתי על יישום הוראות הדין על ידי הגופים המוסדיים-תיקון**, אשר מטרתו לתקן חוזר קודם באותו עניין ולהחליף את נספח א' לחוזר יישום הוראות הדין. הנספח המעודכן כולל גם דיווח בנושאים בתחום הביקורת הפנימית, תכנית ציות, אכיפה פנימית והלבנת הון.

4.5.12 **ביום 28 במאי 2015 פורסם חוזר שעניינו חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית** אשר מתקן ומחליף את חוזר קודם באותו נושא. החוזר קובע את חובת ההתחברות למערכת סליקה פנסיונית מרכזית והגורמים אשר יערכו את ההכנות הדרושות להתחברות; כי המשתמש יישא בעלויות

- ההתחברות ודמי השימוש בהתאם להוראות המפקח; וכן את הפעולות שיבוצעו באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית על-ידי גוף מוסדי ועל-ידי בעל רישיון. החוזר יחול על גופים מוסדיים ובעלי רישיון החל מיום 1 בינואר 2016.
- 4.5.13 ביום 28 במאי 2015 פורסם חוזר שעניינו תשלום עבור שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית** המתקן ומעדכן חוזר קודם באותו נושא. מטרת החוזר הינה לקבוע הוראות לגבי דמי שימוש שאישר הממונה לגבות ממשתמשים במערכת סליקה פנסיונית מרכזית.
- 4.5.14 ביום 12 במאי פרסם המפקח חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד בפרק ניהול נכסי השקעה** בנושא החזקה מעל עשרים אחוזים באמצעי שליטה של תאגיד. החוזר קובע כי משקיע מוסדי או קבוצת משקיעים שעקב מימוש אמצעי שליטה שהיו ערובה לחיוב, הפכו לשולטים בתאגיד לווה או למחזיקים מעל 20 אחוזים מאמצעי השליטה של תאגיד לווה, יהיו רשאים להמשיך ולשלוט או להחזיק בשיעור כאמור, לפי העניין, בהתקיים התנאים המפורטים בחוזר.
- 4.5.15 ביום 12 במאי פרסם המפקח חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד בפרק ניהול נכסי השקעה** בנושא תנאים להשתתפות בעסקת קונסורציום הון בהשתתפות גופים מוסדיים בעסקאות וסינדיקציה. עסקאות אלו הן עסקאות מורכבות ובהיקפים גדולים, כאשר עם השנים, גדל חלקם של הגופים המוסדיים המשתתפים באותן עסקאות. לאור המורכבות הרבה של העסקאות, קובע החוזר את הכללים להשתתפות גוף מוסדי בהן, תוך התייחסות למספר סוגיות שונות שמאפיינות עסקאות כאלו. כך למשל, אפשרות קיומם של ניגודי עניינים בין מארגן העסקה לבין שאר המלווים בעסקה, דרישה מהגוף המוסדי לקבל מידע טרם ההתקשרות בעסקה, דרישות מינימום מצד המארגן על מנת להתמודד עם הסיכון המוסרי הקיים ביחס למעורבותו בעסקה ותפקידו מתוקף היותו מארגן העסקה.
- 4.5.16 ביום 10 במאי 2015 פורסם חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד בפרק ניהול נכסי השקעה** בנושא מתן הלוואות מותאמות לתאגיד ולבעל שליטה בתאגיד שהיו בקשיים, אשר דן בתנאים אשר חלים על גופים מוסדיים בעת מתן הלוואות מותאמות לתאגיד אשר הוא או בעל השליטה בו היו בקשיים בשנים שקדמו למתן הלוואה. תחילתן של הוראות החוזר ביום 1 בינואר 2016.
- 4.5.17 ביום 10 במאי 2015 פורסם חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד בפרק ניהול נכסי השקעה** בנושא כללים למתן אשראי על ידי גופים מוסדיים אשר מטרתו לקבוע הוראות לעניין הנהגת מגבלות פנימיות למתן אשראי ללווים, נהלי חיתום ואנליזה להלוואות מותאמות, תנאים להסתמכות על ערבות, הנחיות בנוגע לדרך פעולה בעת הפרת תניה לפירעון מידי וחובת גילוי ביחס לאשראי שנלקח למימון רכישת מניות שליטה בתאגיד. תחילתן של הוראות החוזר ביום 1 באוגוסט 2015.
- 4.5.18 ביום 10 במאי 2015 פורסם חוזר שעניינו הלוואות ממונפות.** במסגרת החוזר נקבע, כי ועדת השקעות תדון לפחות אחת לשנה במדיניות הגוף המוסדי ביחס להלוואות ממונפות ובמצב התיק הכולל של הלוואות הממונפות, וכן נקבעו הנושאים לגביהם יינתן לה דיווח אחת לשנה. תחילתן של הוראות החוזר ביום 1 באוגוסט 2015.
- 4.5.19 ביום 10 במאי 2015 פורסם חוזר שעניינו דיווח לממונה אודות הסדרי חוב בהם נטל חלק גוף מוסדי,** אשר קובע את אופן הדיווח, שעל גוף המשתתף בהסדר חוב במסגרתו בוצע שינוי בתנאי החוב המקוריים, למפקח על השתתפותו בהסדר. תחילתן של הוראות החוזר החל מהדיווחים בגין הרבעון השני של שנת 2015.
- ביום 19 באוגוסט 2015 פורסם מכתב למנהלי הגופים המוסדיים** במסגרתו נדחה מועד ההגשה של הדוח אודות הסדרי חוב שבמסגרתם בוצע שינוי בתנאי החוב המקוריים בהתאם לחוזר ליום 6 באוקטובר 2015.
- 4.5.20 ביום 6 במאי 2015 פורסם חוזר בנושא מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני.** חוזר זה קובע מבנה של "רשומה אחודה", אשר תשמש את הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון, מעסיקים וצרכני מידע נוספים בתחום החיסכון הפנסיוני, במסגרת הפעולות העסקיות השונות המתבצעות ביניהם, תוך הבטחת שמירה והעברת מידע שלם ומדויק והסדרת המבנה והתוכן. בנוסף, חוזר זה קובע את הנסיבות שבהתקיימותן יהא בעל רישיון וגוף מוסדי מחויב להעביר את המידע הנדרש, ביחס לכל ממשק וממשק.
- ביום 2 באפריל 2015 פורסמה טיוטת כללי מערכת בנושא שירותי ניסוי ותמיכה בהפעלת והטמעת הממשקים המפורטים בחוזר.** במסגרת הסדרת הליכי ההפעלה וההטמעה, הורה אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון לחברת סוויפט בע"מ להעמיד לרשות המשתמשים במערכת סליקה פנסיונית מרכזית שירותי ניסוי ותמיכה בהתארגנות מקדימה להחלת ממשקים חדשים ולבדיקת ממשקים קיימים עקב עדכונים במערכות המחשב אצל גוף מוסדי או עקב עדכון ממשקים. החברה הצטרפה לשירותי ניסוי ותמיכה בתשלום.
- ביום 2 באוגוסט 2015, פורסמה טיוטת חוזר המוסיפה על הנספחים הקיימים נספח ממשק ניוד,** המפרט מבנה אחיד להעברת המידע הנלווה לתהליך העברת כספים.

- ביום 17 בספטמבר 2015 פורסמה טיוטה לנספח נוסף לחוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים השוק החיסכון הפנסיוני** המעדכנת את ממשק אירועים ומוסיפה מבנה אחיד, בין השאר להצטרפות לקופות גמל או לקרן פנסיה ועדכון מוטבים.
- 4.5.21 ביום 27 באפריל 2015 פורסם חוזר שעניינו דרך גביית דמי ניהול מיתרה צבורה על ידי גוף מוסדי.** מטרת החוזר הינה לקבוע דרך אחידה לחישוב ודיווח של דמי ניהול מיתרה צבורה בין כלל הגופים המוסדיים וקופות הגמל על מנת שניתן יהיה לקיים השוואה מדויקת בין דמי הניהול אשר נגבים בקופות הגמל השונות. מועד תחילת הוראות החוזר הינו ביום 1 בינואר 2016.
- 4.5.22 ביום 20 באפריל 2015 פורסם חוזר שעניינו כללים למתן היתר שליטה נוסף בחברה מנהלת הקבוע כי מתן היתר שליטה נוסף בחברה מנהלת למי שיש לו היתר שליטה בחברה מנהלת או למי שיש לו היתר שליטה במבטח בעל רישיון כאמור בסעיף 15(א1) לחוק הפיקוח על הביטוח המנהל גם קופת גמל שאינה קופת גמל משלמת לקצבה, יינתן בכפוף לכך שניהול הנכסים המנוהלים על ידי החברה המנהלת הנרכשת יועברו לידי חברה מנהלת שבה שולט הרוכש, תוך 90 ימים ממועד הרכישה של החברה המנהלת הנרכשת, כך שהרוכש ישלוח בחברה מנהלת אחת. הוראות חוזר זה יחולו על הליכי רכישה של חברה מנהלת שהחלו לפני 11 בספטמבר 2014, שלא הסתיימו לפני מועד זה.**
- 4.5.23 ביום 14 באפריל 2015 פורסם חוזר שעניינו "דיווח לממונה על שיעורי דמי ניהול במוצרי חיסכון פנסיוני"**, אשר מטרתו להסדיר את דיווחי הגופים המוסדיים אודות דמי הניהול המוצעים למצטרפים חדשים, לצורך הצגתם במחשבון דמי הניהול שמוקם במשרד האוצר, שיאפשר לחוסכים להשוות בין שיעורי דמי הניהול המוצעים לקופות הגמל השונות. במסגרת החוזר, נקבעו, בין היתר, הוראות לעניין שיעור דמי ניהול למצטרפים חדשים, שינוי הנתונים המדווחים, החובה להעביר לממונה כתובת דוא"ל לצורך יצירת קשר עבור עמיתים המעוניינים להצטרף לקופת הגמל וכן חובת גוף מוסדי לפעול ליצירת קשר עם עמית אשר פנה באמצעות כתובת זו, לא יאוחר מ-10 ימי עסקים לאחר קבלת הפנייה כאמור. הוראות החוזר יחולו על גופים מוסדיים, החל מיום פרסומם.
- 4.5.24 ביום 1 באפריל 2015 פורסם חוזר גופים מוסדיים שעניינו "חוזר גופים מוסדיים ברמת הנכס הבודד"**, אשר מבטל את חוזרים קודמים באותו עניין ומטרתו לעדכן את הוראות הדיווח לממונה בנוגע לרשימת נכסים רבעונית של גופים מוסדיים ברמת נכס בודד, על מנת לשפר את איכות הדיווח וזמינותו. במסגרת החוזר נוספו, בין היתר, שינויים בנספח ההסברים לאופן מילוי הדוח וכן שונו ההוראות לעניין אופן הדיווח לממונה. הוראות החוזר יחולו על כל הגופים המוסדיים החל מהדיווחים בגין הרבעון השלישי של שנת 2015. עם זאת, חברה מנהלת של קופת גמל ענפית לא תגיש לממונה דיווח בגין רשימת נכסי הנוסטרטו שלה.
- 4.5.25 ביום 1 באפריל 2015 פורסם חוזר שעניינו "בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים, ואחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי- תיקונים"** אשר מבטל חוזר קודם באותו עניין. במסגרת החוזר, נקבע כי הצהרות ההנהלה על הבקרה הפנימית בנוגע לדוח לעמית או למבוטח תצורפנה החל מתקופת הדיווח השנייה שבגינה נשלח הדוח לעמית או למבוטח במתכונתו החדשה, ולא החל מתקופת הדיווח הראשונה שבגינה נשלח הדוח במתכונתו החדשה. הוראות החוזר יחולו מיום פרסומם.
- 4.5.26 ביום 24 במרץ 2015 פורסם חוזר שעניינו "הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל"**, אשר קובע נוסח אחיד לטופס הצטרפות לקרן פנסיה ולקופת גמל, את תוכן המידע שחברה מנהלת נדרשת למסור לעמית המצטרף, וכן כללים להעברת כספים מקרנות פנסיה בהן עמית לא פעיל לקרן הפנסיה אליה הוא מצורף, במטרה להבטיח את שמירת רציפות זכויות הביטוח של העמית במעבר בין מקומות עבודה וריכוז חסכונותיו בקרן פנסיה אחת. הוראות החוזר יחולו על חברות מנהלות של קרנות פנסיה חדשות ועל חברות מנהלות של קופות גמל, ויחלו ביום 1 בינואר 2016. עם זאת, תחילתן של ההוראות לעניין העברת כספים של עמיתים לא פעילים בין קרנות פנסיה אגב הצטרפות, ביום 1 ביוני 2016.
- ביום 20 בספטמבר 2015 פורסם מכתב למנהלי קרנות הפנסיה וקופות הגמל במסגרתו נמסר כי בכוונת האוצר לפרסם טיוטת תיקון לחוזר כמו גם לדחות את מועד תחילת החוזר לתחילת שנת 2017.**
- 4.5.27 ביום 18 במרץ 2015 פורסם חוזר גופים מוסדיים שעניינו "דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי- תיקון"** המתקן את הוראות חוזר 9-12-2014 שעניינו "דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי". בהתאם לתיקון, גוף מוסדי יהיה רשאי להציג במסגרת הדוח לעמית לשנת 2014 והדוחות הרבעוניים לעמית בשנת 2015 את שיעורי דמי הניהול מהחיסכון בהתאם להוראות חוזרי הדיווח השנתי, אשר קדמו לחוזר ולא בהתאם להוראות החוזר.
- 4.5.28 ביום 8 במרץ 2015 פורסמו סימנים בחוזר המאוחד, בעניין "מדידת נכסים"**. במסגרת פרקים אלו נכללים, בין היתר עקרונות לעריכת דוח כספי: פירוט העקרונות לעריכת דוח כספי של גוף מוסדי והעקרונות לעריכת דוח כספי של קופת גמל וקרן פנסיה, וכן הוראות לעניין המועד לעריכת הדוח הכספי. מועד כניסתם לתוקף של חלקים אלו בקודקס הינו ביום 1 באפריל 2015.

4.5.29 ביום 4 במרס 2015 פורסם חוזר "מידע נדרש באתר אינטרנט של גוף מוסדי" המעדכן את המידע המינימלי שעל גוף מוסדי להעמיד לרשות הציבור באמצעות אתר האינטרנט. בין השאר, החוזר קובע כי יפורסם מידע מפורט בדבר תגמול שמציע גוף מוסדי לבעל רישיון בעד עמידה בתנאי קידום מכירות, ובכלל זה: התנאים לקבלת תגמול, מהות התגמול, פרוט המוצרים הפנסיוניים שלגביהם מוצע התמריץ והמועדים הרלוונטיים למכירת המוצרים הפנסיוניים. מידע כאמור יעודכן לפחות שלושה ימי עסקים לפני מועד הצעת התגמול וימשיך להיות מוצג באתר האינטרנט עד שנה ממועד קביעת הזוכים. החוזר יכנס לתוקפו ביום 1 ביוני 2015.

4.5.30 ביום 26 בפברואר 2015, פורסם חוזר גופים מוסדיים בעניין דוח חודשי של קופות גמל, קרנות פנסיה וחברות ביטוח שנועד לעדכן, לאחד ולהסדיר את מתכונת הדיווח החודשית לגופים מוסדיים ולשפר את איכות הדיווחים הנשלחים לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון. תחילתן של רוב הוראות החוזר החל מהדיווח החודשי בגין חודש יוני 2015.

4.5.31 ביום 19 בפברואר 2015 פורסם חוזר שעניינו דיווח לציבור על הוצאות ישירות המנוכות מחשבונות החוסכים, שמטרתו להתאים את הוראות הדיווח על ההוצאות הישירות לתיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008, שבוצע בשנת 2014. החוזר קובע הוראות, בין היתר, לעניין מבנה הדיווח ומתכונתו ולעניין אופן הדיווח. כמו כן, החוזר קובע כי גוף מוסדי יציג את הדיווח כאמור למשך שנתיים ימים ממועד פרסומו של כל דיווח, כאשר התקופה הראשונה שתוצג לפי חוזר זה היא התקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2014. הדיווחים בגין תקופות קודמות ימשיכו להיות מוצגים על-פי החוזרים הקיימים, וחוזרים אלה יבוטלו ביום 1 בספטמבר 2016. הוראות החוזר יחולו על כל הגופים המוסדיים, למעט חברה מנהלת לגבי קופות גמל בניהול אישי שבניהולה ולמעט קרנות ותיקות.

4.5.32 ביום 26 בינואר 2015 פורסם חוזר שעניינו הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי השנתי של קופות גמל וקרנות פנסיה. מטרת החוזר היא לעדכן את מבנה הגילוי של דוח סקירת ההנהלה ושל הדוח הכספי הכלולים בדוח התקופתי השנתי של קופות גמל וקרנות פנסיה חדשות, לשם חיזוק השקיפות, הרלוונטיות והשלמות של המידע הכלול בו, וכן לקבוע דרישת דיווח מידי לממונה במקרה של גילוי טעות מהותית בדוחות הכספיים.

ביום 15 בפברואר 2015, פורסם חוזר בעניין הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי השנתי של קופות גמל וקרנות פנסיה חדשות - תיקון בו נקבע כי בחינת הספים הכמותיים בנדבך הכמותי תתבצע החל מהדוח התקופתי לשנת 2015 ובדוח התקופתי לשנת 2014, רף המהותיות ייקבע בהתאם לשיקול דעתה של החברה המנהלת של קרן הפנסיה או קופת הגמל.

ביום 20 בספטמבר 2015 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי השנתי של קופות גמל וקרנות פנסיה חדשות. הטיוטה מבקשת להחליף חוזרים קודמים באותו עניין ולהוסיף, בין היתר, הוראה לעניין עריכת הדוח הכספי של קופת גמל על ידי הקופה הממוזגת בעת מיזוג בין קופות גמל או קרנות פנסיה.

4.5.33 ביום 25 בינואר 2015 פורסם חוזר שעניינו דיווח דוחות כספיים ודיווחים נלווים של חברות מנהלות-עדכון, ומטרתו, בין השאר, להוסיף חובות דיווח ביחס לכלל ההוצאות הישירות שגובה חברה מנהלת מכל קופות הגמל, המסלולים וקרנות הפנסיה המנוהלים על ידה. הוראות החוזר חלות על כל החברות המנהלות החל מהדיווחים בגין שנת 2014 ואילך.

4.5.34 ביום 5 בינואר 2015 פרסם המפקח חוזר שעניינו העברת כספים בין קופות גמל, במסגרתו נקבעו תיקונים לחוזר הקיים בנושא, וביניהם - חובת צירוף צילום תעודת זהות לבקשת עמית להעברת כספים; הודעת דחייה תועבר בתוך חמישה ימי עסקים ממועד העברת הבקשה ותכלול את כל הנימוקים לדחייה; בקשת עמית לא פעיל תפקע בתוך 60 ימים אם לא התקבלה חתימת העמית; באיחור בהעברת הכספים יש להעביר פירוט לגבי גובה היתרה הצבורה והתשואה עד למועד ההעברה בפועל; חובת משלוח הודעת דרישה - על ידי הקופה המקבלת - במקרה שבו על קופה מעבירה לשאת בהפרש שבין תשואת הקופה המקבלת לתשואת הקופה המעבירה, הגבוה מריבית הפיגורים. תחילתן של הוראות החוזר ביום 1 ביולי 2015.

4.6 טיוטות חוזרים

4.6.1 ביום 11 באוקטובר 2015 פורסמה טיוטת חוזר ניהול סיכונים אבטחת מידע בגופים מוסדיים המעדכנת את הוראות חוזר קודם באותו נושא. הטיוטה יוצרת, בין היתר, פלטפורמה לפעילות דיגיטלית מלאה מול לקוחות, מאפשרת שימוש במחשוב ענן ומרחיבה את ההיבט הרגולטורי בתחום הסייבר. כמו כן, הטיוטה מסדירה את פעילות הממשל התאגידי הקשורה להיבטי סיכונים אבטחת מידע וסייבר.

4.6.2 ביום 21 בספטמבר 2015 פורסמה טיוטת חוזר תנאים לשליטה בחברה מנהלת של קרן פנסיה נוספת או בחברה מנהלת של קופת גמל נוספת. מטרת הטיוטה היא לקבוע כללים לפיהם ינתן היתר שליטה

נוסף בחברה מנהלת לחברה בעלת היתר שליטה קיים. במסגרת הטיוטה מוצע לקבוע כי בעל היתר שליטה בחברה מנהלת של קרן פנסיה יהיה רשאי לקבל היתר שליטה נוסף בחברה מנהלת של קרן פנסיה אחרת ובעל היתר שליטה בחברה מנהלת או בחברה מנהלת של קרן פנסיה המנהלת גם קופת גמל שאינה משלמת לקצבה, יהיה רשאי לקבל היתר שליטה נוסף בחברה מנהלת אחרת, זאת לתקופה קצובה, בכפוף לכך שבתוך 90 ימים ממועד הרכישה יועברו הנכסים המנוהלים על ידי החברה הקיימת ועל ידי החברה הנוספת לניהולה של חברה מנהלת אחת או חברה מנהלת של קרן פנסיה אחת, לפי העניין, ורשיונה של החברה האחרת יבוטל. נוסח הטיוטה כפי שפורסם עשוי לחייב את החברה לבצע שינויים ארגוניים נוספים מעבר לשינוי המבני המפורט בסעיף 1.10 לדוח זה. החברה מצויה בדיונים עם נציגי הממונה בנוגע לכך.

4.6.3 ביום 16 בספטמבר 2015 פורסמה טיוטה לנספח לחוזר בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות ציבור המפרט הוראות שיש לנהוג על פיהן בעת ישוב תביעות.

4.6.4 ביום 5 באוגוסט 2015 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה "בקורות על הדוח החודשי – עדכון" אשר מציעה לעדכן חוזר קודם באותו עניין בכל הנוגע לבקורות שמבצעים גופים מוסדיים על הדוחות החודשיים טרם דיווחם לממונה, בהתאם לשינויים שחלו בחוזר גופים מוסדיים 9-2015 שעניינו "דוח חודשי לגבי קופות גמל, קרנות פנסיה וחברות ביטוח".

4.6.5 ביום 7 ביולי 2015 פורסמה טיוטת חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 4 - ניהול נכסי השקעה (הלוואות למבוטחים ולעמיתים) שמטרתה הסדרת אופן העמדת הלוואות הניתנות על ידי גופים מוסדיים למבוטחים ולעמיתים כנגד כספי החיסכון הצבורים שלהם, הבטחת התאמתן של הלוואות אלו למדיניות ההשקעה של הגוף המוסדי ובחינת מידת כדאיות ההשקעה באפיק זה, יצירת מנגנונים נאותים לבחינת רמת הסיכון של הלוואה הבודדת ותמחורה באופן התואם את רמת הסיכון שלה ואת מחיר השוק, והבטחת קיומם של מנגנוני ניהול, פיקוח ובקרה נאותים להעמדת הלוואות מסוג זה על ידי הגוף המוסדי.

4.6.6 ביום 4 במאי 2015 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה הפקדת כספים של עמית עצמאי, שאינם כספים שהופקדו בשל הכנסת עבודה, לקופת גמל בניהול אישי. בטיוטה נקבע כי, הכספים כאמור שניתן יהיה להפקיד בקופת גמל בניהול אישי יהיו, בסכום שאינו עולה על פעמיים מכפלת סכום הקצבה המזערי במכפיל ההמרה להון (כהגדרתו בפקודת מס הכנסה), בכפוף לתנאים הקובעים בטיוטה.

4.6.7 ביום 16 במרץ 2015 פורסמה טיוטת חוזר העברת מניות של חברה מנהלת לידי שולט בחברה מנהלת שמטרתה לקבוע כללים עבור תהליכי העברת שליטה שהחלו לפני מועד תחולת סעיף 19(ב1) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005 הקובע כי למי שיש היתר לשלוט בחברה מנהלת של קופת גמל, לא יינתן היתר נוסף לשלוט אלא על פי כללים שקבע הממונה. תחילת של חוזר זה, לכשיתפרסם כמחייב, יהיה מיום פרסומו.

4.6.8 ביום 4 בינואר 2015 פרסם המפקח טיוטה שניה של החלקים הרלוונטיים לממשל תאגידי בתחום ההשקעות בחוזר המאוחד וטיטת חוזר שעניינה ניהול סיכונים אשראי אגב פעילות השקעות. הטיטות מציעות להוסיף הוראות לעניין העמדת אשראי אגב השקעות, המפרטות קריטריונים למדיניות העמדת הלוואות מותאמות; הוראות לעניין אישור מראש והקצאה של העמדת אשראי במסגרת הלוואות מותאמות; הוראות לעניין מינוי ועדת משנה לוועדת אשראי וכשירות למינוי לוועדת המשנה לאשראי והרכבה.

בעקבות הערות שהתקבלו, פורסמה ביום 31 במאי 2015 טיוטת חוזר לעניין ממשל תאגידי בהשקעות (הלוואות מותאמות) המצרפות טיוטה שניה של תיקון חוזר "ניהול סיכונים אשראי אגב פעילות השקעות" לעניין תפקידי הדירקטוריון וועדת השקעות בכל הקשור להלוואות מותאמות ולעניין מינוי ועדת משנה לאשראי וכן טיוטה שניה של תיקון ההוראות הנוגעות למינוי ועדת אשראי פנימית, הרחבת תפקידי יחידת בקרת השקעות וטיפול בחובות בעייתיים המופיעות בחוזר המאוחד.

4.7 הנחיות והבהרות

4.7.1 ביום 3 בספטמבר 2015 פורסם מכתב למנהלי הגופים המוסדיים שעניינו "חובות גוף מוסדי לעניין הלבנת הון בהתייחס להליך גילוי מרצון", אשר מטרתו להעלות את המודעות בקרב גופים מוסדיים לעניין הליך גילוי מרצון. גוף מוסדי נדרש לוודא כי בעת קיומה של אינדיקציה לגבי פעולה בלתי רגילה הקשורה בהליך גילוי מרצון, ובכלל זה פעולה שנראה כי מטרתה לעקוף את חובת הדיווח שנקבעה בצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטח וסוכן ביטוח), התשס"ב-2001, יילקחו בחשבון ביחד עם כל מידע רלוונטי אחר, גם תבחינים הכלולים ברשימת הדגלים האדומים, אשר פרסמה הרשות לאיסור הלבנת הון וכן לעדכן את נוהלי הנוגעים להלבנת הון בהתייחס להליך גילוי מרצון.

4.7.2 ביום 3 במאי 2015 פורסמה הוראת ממונה בנושא ניהול המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום. התרגיל התקיים ביום 13 באוקטובר 2015 ונערך במתכונת מורחבת, בהשתתפות גופים מוסדיים ואגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון. להוראת הממונה צורף נספח המפרט את היקף התרגיל, תהליכים עסקיים הדורשים התייחסות וכן תרחיש האירוע. כמו כן, יהיה על הגופים המוסדיים למלא דו"ח בקרה עד ליום 20 בנובמבר 2015.

4.7.3 ביום 11 במרס 2015 פורסמה הנחיה לביצוע תרחישים במוצרי החיסכון הפנסיוני, אשר מטרתה יצירת תרחישים אחידים, לצורך הערכה וכימות ההשפעה הפוטנציאלית של התממשות סיכונים מהותיים שבהם נושאים לקוחות הגוף המוסדי, אשר יבוצעו על ידי כלל הגופים המוסדיים, כמקובל במערכות פיננסיות רבות בארץ ובעולם. במסגרת ההנחיה נקבעו, בין היתר, הנחיות לעניין ביצוע המבחן, חובת מינוי איש קשר לשם מתן מענה לנציגי הממונה על שוק ההון ביחס לסוגיות מקצועיות ככל שיעלו בעת ניתוח התוצאות וחובת דיווח לממונה על שוק ההון.

4.8 עמדות ממונה

4.8.1 ביום 14 ביולי 2015, פורסמה טיוטת עמדת ממונה שעניינה "חוזר איסוף מידע סטטיסטי לגבי יישוב תביעות ואופן טיפול בבקשות למשיכה ולהעברת כספים." מטרתה לשקף את עיקרי הממצאים שעלו בביקורת שנערכה בגופים המוסדיים לעניין נתוני חיסכון פנסיוני ולשקף את עמדת הממונה לגביהם.

4.8.2 ביום 8 במרס 2015 פורסמה עמדת ממונה בעניין ההוצאות ישירות בשל השקעה בקרן של קרנות. בהתאם לעמדה במבני השקעה של קרן של קרנות או במבנים דומים לה, יש לכלול במסגרת המגבלה, בנוסף להוצאות שנובעות מההשקעה בקרן של קרנות, גם את דמי הניהול שמשלם המשקיע המוסדי, במישורין או בעקיפין, בהתאם לחלקו, בכל אחת מהקרנות המשניות שמוחזקות על ידי קרן של קרנות.

4.8.3 ביום 9 בפברואר 2015, פורסמה עמדת ממונה שעניינה ממצאי סקר חשבונות נאמנות בסוכנויות ביטוח המפרט את הממצאים העיקריים, תוך פירוט מקרים של יישוב חסר ויישוב ראוי אשר נתגלו במהלך הביקורת, בין השאר, בנושאים הבאים: התקשרות גוף מוסדי עם בעל רישיון, עקרונות לניהול חשבונות נאמנות וסוגי חשבונות נאמנות.

4.8.4 ביום 18 בינואר 2015 פרסם המפקח עמדת ממונה שעניינה תשלום גוף מוסדי לבעל רישיון, לפיה נמצא בבחינה שנערכה כי גופים מוסדיים נוהגים לשלם לבעלי רישיון דמי עמילות שנגזרים מדמי הניהול שמשלם העמית או המבוטח. בהתאם לעמדת הממונה, תשלום דמי עמילות באופן האמור, אשר מעודד בעלי רישיון להציע ללקוחות מוצרים בדמי ניהול גבוהים יותר, הוא פסול. ביום 30 במרס 2015 פרסם המפקח הבהרה לעמדה, לפיה תשלום דמי עמילות באופן שיוצר העדפה מובנית של האינטרס האישי של בעל הרישיון על-פני האינטרס של הלקוח לשלם דמי ניהול נמוכים, מהווה הפרה של החובות המוטלות על החברה המנהלת בכל הקשור למתן שירותים לעמיתים ולשאר תפקידי הגוף המוסדי, וכי על הגופים המוסדיים וסוכני הביטוח לפעול באופן מידי לשם תיקון החוזים שמסדירים את תשלום דמי העמילות באופן שעולה בקנה אחד עם ההוראות וכי לא ניתן לחתום על הסכמים חדשים באופן שמנוגד להוראות. יחד עם זאת, ציינה המפקחת, כי אין בעמדה כדי למנוע מחברה לקבוע דמי ניהול דיפרנציאליים עד לתקרה הקבועה בדין וכי אין בכונתה להפעיל את סמכויות האכיפה כלפי הגופים המוסדיים וסוכני הביטוח ביחס ללקוחות קיימים וביחס ללקוחות שצורפו בתקופה הסמוכה לאחר פרסום העמדה. ביום 24 ביוני 2015 הוגשה על-ידי התאחדות חברות לביטוח חיים בע"מ, לבית המשפט המחוזי בתל אביב, המרצת פתיחה, במסגרתה מתבקש בית המשפט להצהיר ולקבוע, כי תגמול הנגזר מדמי ניהול כשלעצמו אינו אסור על-פי דין וכן כי אין ולא היה בעצם התקשרותם של הגופים המוסדיים בהסכמים הכוללים תגמול הנגזר מדמי ניהול משום הפרה של חובה כלשהי על-ידי הגופים המוסדיים.

4.9 טיוטת עמדות ממונה

4.9.1 ביום 11 ביוני 2015 פורסמה טיוטת הכרעה עקרונית בנוגע לפרשנות סעיף 25(א) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה - 2005 שעניינה איסור העברה לאחר של זכויות עמית בקופת גמל, אשר מטרתה להבהיר את אופן יישום הוראות הסעיף. הטיוטה מבקשת לקבוע כי האיסור אינו חל במשיכה מחשבון קופת גמל של חסוי שמונה לרכושו אפוטרופוס, על ידי אותו אפוטרופוס לחשבון על שם החסוי, ובלבד שבית המשפט שמינה את האפוטרופוס לא הגביל את סמכויותיו באופן שנאסר עליו לבצע פעולה כאמור. כמו כן, האיסור אינו חל בכל מקרה שבו מונה נאמן על נכסי עמית בפשיטת רגל. כמו כן, הטיוטה מבקשת לקבוע כי האיסור חל בכל מקרה של העברת כספים מחשבון בקופת גמל למי שאינו העמית באותו החשבון, למעט העברת כספים לנושה במסגרת מימוש שעבוד שנעשה לטובתו והעברה או שעבוד אחרים הנעשים בהתאם להוראות שקבע השר.

5. תיאור מצבן הכספי של הקופות ותוצאות פעילות בתקופה הנסקרת (באלפי ש"ח)

שם הקופה	יתרת הקופה ליום 31.12.14	הפקדות	משיכות	העברות נטו	הכנסות (הוצאות), נטו	יתרת הקופה ליום 30.09.15
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות כללי	2,590,469	375,386	128,704	69,294	(12,851)	2,893,594
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות שקלי	252,855	23,197	24,048	(1,700)	3,084	253,388
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות נץ (מניית)	247,157	26,915	9,962	1,029	(3,943)	261,196
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות שלדג (עד 10% מניות)	1,257,720	100,874	55,921	(94,175)	5,309	1,213,807
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות אג"ח	68,651	5,900	2,370	(4,209)	(248)	67,724
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות)	38,362	3,614	2,638	1,338	(446)	40,230
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	1,084,317	36,511	22,896	69,096	(3,857)	1,163,171
הראל עצמה שקלי תעוז - מסלול הראל	122,077	2,061	6,084	4,010	1,132	123,196
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל גמל בז (מניית)	107,095	4,080	2,639	13,574	(1,648)	120,462
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל גמל שחף (עד 10% מניות)	1,673,850	17,422	40,573	(33,986)	12,812	1,629,525
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה אג"ח	49,763	210	1,402	(5,571)	20	43,020
הראל קופה מרכזית לפיצויים	201,961	30	5,146	(1,516)	(773)	194,556
הראל פרופיל אישי למעסיק	119,823	-	1,207	59,907	(583)	177,940
הראל קופה לפנסיה תקציבית	23,161	2,156	117	383	(312)	25,271
סה"כ	7,837,261	598,356	303,707	77,474	(2,304)	8,207,080
קופות בבעלות הראל ביטוח שהינן בניהול הראל גמל						
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה תעוז	12,342,614	136,717	465,114	(203,948)	29,457	11,839,726
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי קצר	316,732	3,183	14,646	(11,365)	(805)	293,099
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה ללא מניות	349,165	6,330	11,702	(38,204)	(412)	305,177
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	4,799	-	91	(1,235)	61	3,534
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	63,827	-	5,583	(9,614)	84	48,714
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	61,264	-	1,349	3,963	1,064	64,942
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	82,485	5	3,765	5,612	(348)	83,989
סה"כ	13,220,886	146,235	502,250	(254,791)	29,101	12,639,181
סה"כ קופות בבעלות החברה וקופות בבעלות הראל ביטוח	21,058,147	744,591	805,957	(177,317)	26,797	20,846,261

היקף הנכסים המנוהלים קטן במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, ביחס ליום 31 בדצמבר 2014 בהיקף של כ- 212 מיליוני ש"ח קיטון של כ- 1.01%.

בקופות שבעלות החברה היה גידול בהיקף הנכסים שנבע מצבירה נטו חיובית בקופות. בקופות הגמל שבעלות הראל ביטוח ובניהול החברה היה קיטון בהיקף הנכסים, הקיטון נבע מצבירה שלילית נטו.

תשואות שהשיגו קופות הגמל בתקופת הדוח

שם הקופה	תשואה נומינלית ברוטו לחודשים ינואר - ספטמבר 2015 באחוזים
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות כללי	0.63
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות שקלי	2.00
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות נץ (מנייתי)	(0.45)
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות שלדג (עד 10% מניות)	1.03
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות אג"ח	0.32
הראל השתלמות - מסלול הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות)	(0.39)
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	0.45
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי	1.56
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל גמל בז (מנייתי)	(0.30)
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל גמל שחף (עד 10% מניות)	1.23
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה אג"ח	0.41
הראל קופה מרכזית לפיצויים	0.03
הראל פרופיל אישי למעסיק	תשואה אישית לכל מעסיק
הראל קופה לפנסיה תקציבית	(0.10)
קופות בבעלות הראל ביטוח שהינן בניהול הראל גמל	
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה תעוז	0.71
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה שקלי קצר	0.25
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל עצמה ללא מניות	0.28
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	(0.23)
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	0.15
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	2.38
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	0.38

6. חשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם

לא חלו שינויים מהותיים ביחס לדיווח מאז הדוח התקופתי.

7. נושאים אחרים וכן נושאים שאליהם הפנה רואה החשבון את תשומת הלב

רואה החשבון של החברה לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בדוח הסקירה. עם זאת, רואה החשבון ציין כי "מבלי לסייג את מסקנתנו הני"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 10 לתמצית הדוחות הכספיים ביניים בדבר החשיפה להתחייבויות תלויות".

8. תיאור אופן ניהול החברה

לא חלו שינויים מהותיים ביחס לדיווח מאז הדוח התקופתי.

9. תיאור נוהל השימוש בזכויות ההצבעה של המניות המוחזקות על ידי קופות הגמל

לא חלו שינויים מהותיים ביחס לדיווח מאז הדוח התקופתי.

10. בקרות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח

בקרות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף עם המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 בספטמבר 2015 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

מישל סיבוני, יו"ר הדירקטוריון

חגית ציטיאט-לוין, מנכ"ל

תאריך: 19 בנובמבר, 2015

הצהרה (certification)

אני, חגית ציטיאט- לויין מצהירה כי :

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2015 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכך-
  - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
  - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-
  - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי. וכך-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-
  - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

19 בנובמבר 2015

חגית ציטיאט-לויין, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (certification)

אני, רם גבל, מצהיר כי :

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2015 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכך-
  - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
  - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-
  - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי. וכך-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-
  - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

19 בנובמבר 2015

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הראל גמל והשתלמות בע"מ

**תמצית דוחות כספיים ביניים
ליום 30 בספטמבר 2015
(בלתי מבוקרים)**

תוכן העניינים

עמוד

3	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
	תמצית דוחות כספיים ביניים
4	תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים
5	תמצית דוחות רווח והפסד ביניים
6	תמצית דוחות על הרווח הכולל ביניים
7	תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים
10	תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים
11	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל גמל והשתלמות בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - "החברה"), הכולל את תמצית הדוח על המצב הכספי ביניים ליום 30 בספטמבר 2015 ואת הדוחות התמציתיים ביניים על הרווח וההפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון וההנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של היישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 10 לתמצית הדוחות הכספיים ביניים בדבר החשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

19 בנובמבר 2015

31 בדצמבר		30 בספטמבר		ביאור	
2014	2014	2015	2015		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
-	-	89			נכסים
7,617	7,117	8,498			נכסי מיסים נדחים
469	465	336			הוצאות רכישה נדחות
-	-	205			נכסים בגין הטבות לעובדים
22,440	18,020	17,317			נכסי מסים שוטפים
					חייבים ויתרות חובה
				9	השקעות פיננסיות
29,480	28,098	37,672			נכסי חוב סחירים
12,021	15,751	12,427			מזומנים ושווי מזומנים
<u>72,027</u>	<u>69,451</u>	<u>76,544</u>			סך כל הנכסים
				5	הון
1,075	1,075	1,075			הון מניות
695	857	635			קרנות הון
44,923	42,227	52,392			עודפים
46,693	44,159	54,102			סך כל ההון
					התחייבויות
19	64	-			התחייבויות בגין מסים נדחים
953	981	782			התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
1,529	965	-			התחייבויות בגין מסים שוטפים
22,833	23,282	21,660			זכאים ויתרות זכות
25,334	25,292	22,442			סך כל ההתחייבויות
<u>72,027</u>	<u>69,451</u>	<u>76,544</u>			סך כל ההון וההתחייבויות
רם גבל סמנכ"ל כספים		חגית ציטיאט לוי סמנכ"ל		מישל סיבוני יו"ר הדירקטוריון	

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 19 בנובמבר 2015

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		ביאור
	2014	2014	2014	2015	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
65,925	17,026	17,445	48,925	52,437	6 הכנסות דמי ניהול מקופות גמל
113,724	32,058	25,046	86,738	77,477	דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול
(113,724)	(32,058)	(25,046)	(86,738)	(77,477)	בניכוי סכומים שהועברו להראל ביטוח
65,925	17,026	17,445	48,925	52,437	
811	423	145	768	266	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
10,750	2,927	3,008	7,798	9,010	8 הכנסות דמי ניהול מצדדים קשורים
499	133	142	367	410	דמי טיפול - הקמת הלוואות
77,985	20,509	20,740	57,858	62,123	סך כל ההכנסות
33,425	8,562	8,709	24,828	25,982	הוצאות עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה
28,910	7,152	8,398	21,201	23,762	אחרות
57	10	(6)	50	56	הנהלה וכלליות
62,392	15,724	17,101	46,079	49,800	מימון
15,593	4,785	3,639	11,779	12,323	סך כל ההוצאות
(5,874)	(1,763)	(1,373)	(4,422)	(4,670)	7 רווח לפני מסים על הכנסה
9,719	3,022	2,266	7,357	7,653	מסים על הכנסה
					רווח לתקופה

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		ביאור
	2014	2015	2014	2015	
(מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	
9,719	3,022	2,266	7,357	7,653	רווח לתקופה
					רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה :
					פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
572	147	(153)	832	(12)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(395)	(256)	6	(395)	(83)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(66)	42	55	(164)	35	7 מסים על הכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
111	(67)	(92)	273	(60)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
					פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
489	-	(10)	77	(296)	רווח (הפסד) אקטוארי מתוכנית הטבה מוגדרת
(185)	(78)	5	(107)	112	7 מסים על הכנסה בגין פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
304	(78)	(5)	(30)	(184)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
415	(145)	(97)	243	(244)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר לתקופה, נטו ממס
10,134	2,877	2,169	7,600	7,409	סך כל הרווח הכולל לתקופה

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

קרן הון בגין נכסים זמינים			
הון מניות אלפי ש"ח	למכירה אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	סך הכל הון אלפי ש"ח
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)			
יתרה ליום 1 בינואר 2015			
1,075	695	44,923	46,693
רווח לתקופה			
-	-	7,653	7,653
רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה:			
-	(12)	-	(12)
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה			
-	(83)	-	(83)
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד			
-	-	(296)	(296)
הפסד אקטוארי מתוכנית הטבה מוגדרת			
-	35	112	147
מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר			
-	(60)	(184)	(244)
סך כל ההפסד הכולל האחר לתקופה, נטו ממס			
יתרה ליום 30 בספטמבר 2015			
1,075	635	52,392	54,102

קרן הון בגין נכסים זמינים			
הון מניות אלפי ש"ח	למכירה אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	סך הכל הון אלפי ש"ח
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2014 (בלתי מבוקר)			
יתרה ליום 1 בינואר 2014			
1,075	584	34,900	36,559
רווח לתקופה			
-	-	7,357	7,357
רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה:			
-	832	-	832
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה			
-	(395)	-	(395)
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד			
-	-	77	77
רווח אקטוארי מתוכנית הטבה מוגדרת			
-	(164)	(107)	(271)
מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר			
-	273	(30)	243
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר לתקופה, נטו ממס			
יתרה ליום 30 בספטמבר 2014			
1,075	857	42,227	44,159

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים	
		למכירה אלפי ש"ח	הון מניות אלפי ש"ח
51,933	50,131	727	1,075
2,266	2,266	-	-
(153)	-	(153)	-
6	-	6	-
(10)	(10)	-	-
60	5	55	-
(97)	(5)	(92)	-
54,102	52,392	635	1,075

לתקופה של שלושה חודשים
שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 ביולי 2015

רווח לתקופה

רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה:

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים
למכירה

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים
למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד

הפסד אקטוארי מתוכנית הטבה מוגדרת

מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר

סך כל ההפסד הכולל האחר לתקופה, נטו ממס

יתרה ליום 30 בספטמבר 2015

סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים	
		למכירה אלפי ש"ח	הון מניות אלפי ש"ח
41,282	39,283	924	1,075
3,022	3,022	-	-
147	-	147	-
(256)	-	(256)	-
(36)	(78)	42	-
(145)	(78)	(67)	-
44,159	42,227	857	1,075

לתקופה של שלושה חודשים
שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2014 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 ביולי 2014

רווח לתקופה

רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה:

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים
למכירה

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים
למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד

מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר

סך כל ההפסד הכולל האחר לתקופה, נטו ממס

יתרה ליום 30 בספטמבר 2014

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים	
		למכירה אלפי ש"ח	הון מניות אלפי ש"ח
36,559	34,900	584	1,075
9,719	9,719	-	-
572	-	572	-
(395)	-	(395)	-
489	489	-	-
(251)	(185)	(66)	-
415	304	111	-
<u>46,693</u>	<u>44,923</u>	<u>695</u>	<u>1,075</u>

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (מבוקר)

יתרה ליום 1 בינואר 2014

רווח לשנה

רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לשנה:

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים
למכירה

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים
למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד

רווח אקטוארי מתוכנית הטבה מוגדרת

מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר

סך כל הרווח הכולל האחר לשנה, נטו ממס

יתרה ליום 31 בדצמבר 2014

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2014	2015	2014	2015	
(מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	
9,719	3,022	2,266	7,357	7,653	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת רווח לתקופה
					פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:
(713)	(431)	(159)	(682)	(249)	רווחים נטו מהשקעות פיננסיות:
(2,165)	(827)	(274)	(1,665)	(881)	נכסי חוב סחירים
5,874	1,763	1,373	4,422	4,670	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
2,996	505	940	2,075	3,540	הוצאות מיסים על הכנסה
					שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
(496)	(329)	885	3,924	5,123	שינוי בחייבים ויתרות חובה
2,083	322	(1,770)	2,532	(1,173)	שינוי בזכאים ויתרות זכות
500	10	2	120	(334)	שינוי בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
2,087	3	(883)	6,576	3,616	
(4,985)	(1,388)	(2,481)	(4,072)	(6,365)	מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה: מסים ששולמו
9,817	2,142	(158)	11,936	8,444	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
616	256	144	573	548	תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(1,740)	302	(6,609)	(86)	(8,586)	ריבית שהתקבלה
(1,124)	558	(6,465)	487	(8,038)	מכירות (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
8,693	2,700	(6,623)	12,423	406	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה
3,328	13,051	19,050	3,328	12,021	עלייה (ירידה) נטו במזומנים ושווי מזומנים
12,021	15,751	12,427	15,751	12,427	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
					יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 - כללי

א. היישות המדווחת

(1) הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - "החברה") הינה חברה תושבת ישראל, אשר התאגדה בישראל, וכתובתה הרשמית היא אבא הלל סילבר 3, רמת גן. החברה הינה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - "הראל השקעות" או "חברה אם סופית"), בהיותה מוחזקת ב-100% בידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "הראל ביטוח"), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

(2) החברה מנהלת שמונה קופות גמל במסגרתן עשרים ושלוש מסלולים, כמפורט להלן:

- הראל השתלמות מסלולית:
    - הראל השתלמות כללי.
    - הראל השתלמות שקלי.
    - הראל השתלמות נץ (מנייתי) (להלן - "הראל נץ").
    - הראל השתלמות שלדג (עד 10% מניות) (להלן - "הראל שלדג").
    - הראל השתלמות אג"ח.
    - הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות) (להלן - "הראל השתלמות ניבה").
  - הראל פרופיל אישי למעסיק.
  - הראל קופה לפנסיה תקציבית.
  - הראל קופה מרכזית לפיצויים.
  - הראל עצמה תעוז מסלולית:
    - הראל עצמה תעוז^(*).
    - הראל עצמה שקלי קצר^(*).
    - הראל עצמה ללא מניות^(*).
    - הראל קופת גמל.
    - הראל עצמה שקלי.
    - הראל גמל בז (מנייתי) (להלן - "הראל בז").
    - הראל גמל שחף (עד 10% מניות) (להלן - "הראל שחף").
    - הראל עצמה אג"ח.
  - הראל גמל לפיצויים מסלולית^(*):
    - הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד.
    - הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות.
    - הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי.
    - הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי.
  - הראל גמל IRA (קופה לא פעילה).
  - הראל השתלמות IRA (קופה לא פעילה).
- (*) מנוהל על ידי החברה עבור הראל ביטוח.

ב. שינויים מבניים בחברה ובקופות

ביום 28 ביוני 2015 התקבל אישור של דירקטוריון החברה ודירקטוריון הראל עתידית קופות גמל בע"מ (להלן - "הראל עתידית") למיזוגה של הראל עתידית לתוך החברה תוך חיסולה ללא פירוק. ביצוע המיזוג כפוף לאישור בית המשפט וכן לקבלת אישורים נדרשים מאת הממונה על שוק ההון במשרד האוצר, רשם החברות ורשות המסים.

במסגרת מיזוג החברות ימוזגו קופות הגמל בהתאם לפירוט להלן:

- הראל גילעד גמל, קופה בניהול הראל עתידית, תמוזג, מיזוג טכני, לתוך הראל עצמה תעוז ותנוהל על ידי החברה.
- הראל גילעד השתלמות, קופה בניהול הראל עתידית, תמוזג, מיזוג טכני, לתוך הראל השתלמות ותנוהל על ידי החברה.
- הראל - דקל קופה לדמי מחלה, קופה בניהול הראל עתידית, תנוהל על ידי החברה.

השלמת המיזוג הינה בבחינת מידע צופה פני עתיד, אשר התקיימותו תלויה בהתקיימות התנאים האמורים לעיל, ועל כן אין ודאות לגבי השלמתו בפועל של המיזוג ומועד ההשלמה, אשר ככל שיבוצע צפוי להיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2016.

בנוסף למיזוג החברות ביקשה החברה לבצע מיזוג בקופות המרכזיות לפיצויים שלה כך שהראל גמל לפיצויים על כל מסלוליה תמוזג, מיזוג טכני, לתוך הראל קופה מרכזית לפיצויים.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ג. לנכסי קופות הגמל (להלן- "הנכסים") ולהכנסות מאותם נכסים לא ניתן ביטוי בתמצית הדוחות הכספיים ביניים של החברה מאחר ולחברה אין חלק בנכסים, בהכנסות ובהוצאות של קופות הגמל.

ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים**א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים**

תמצית הדוחות הכספיים ביניים נערכה בהתאם ל- IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים, ובהתאם להוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן- "הממונה"), ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותה ביחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (להלן- "הדוחות השנתיים").

תמצית הדוחות הכספיים ביניים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 19 בנובמבר 2015.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

(1) בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים בהתאם ל- IFRS, נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שההוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

ההערכות ושיקול הדעת, בהם השתמשה הנהלת החברה לצורך יישום המדיניות החשבונאית בהכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים עקביים לאלה בהם השתמשה בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים.

(2) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

נכון ליום 30 בספטמבר 2015, החברה אינה מחזיקה בנכסי חוב שאינם סחירים שהאמור לעיל חל לגביהם.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

המדיניות החשבונאית של החברה בתמצית דוחות כספיים ביניים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 4 - ניהול סיכונים פיננסיים

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים של החברה זהה לזו המתוארת בביאורים לדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 5 - הון עצמי ודרישות הון

- א. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
- ב. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה) התשע"ב-2012 (להלן- תקנות ההון) והנחיות הממונה.

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2014	2014	2015		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
	32,809			הסכום הנדרש על פי תקנות ההון (*)
	1,308			הסכום הנדרש ערב פרסום התיקון
	31,501			הפרש
	25,201			ההפרש הנדרש להשלמה במועד הדיווח
				הסכום הנדרש על פי תקנות ההון
33,283 (*)	26,509	34,026 (*)		הון עצמי קיים
46,693	44,159	54,102		עודף
13,410	17,650	20,076		
				הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
18,030	18,029	17,923		היקף נכסים מנוהלים
15,253	14,780	16,103		הוצאות שנתיות
33,283	32,809	34,026		סך כל הסכום הנדרש

החברה עומדת בהוראות התקנות כאמור לרבות עמידה בכללי השקעת ההון ובכללי הנזילות.

ביאור 6 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל

א. שיעור דמי הניהול

החברה רשאית על פי דין לגבות דמי ניהול בשיעורים הבאים:

קופות גמל	קופות גמל	קופות גמל
החל מיום 1 בינואר 2014	עד 1.05% לשנה מהצבירה ועד 4% מההפקדות השוטפות	קופות השתלמות, קופות גמל מרכזיות לפיצויים, וקופה מרכזית לפנסיה תקציבית
	עד 2% לשנה מהצבירה	

ב. שינויים בחישוב דמי הניהול

ביום 27 באפריל 2015 פורסם חוזר שעניינו "דרך גביית דמי ניהול מיתרה צבורה על ידי גוף מוסדי". מטרת החוזר הינה לקבוע דרך אחידה לחישוב ודיווח של דמי ניהול מיתרה צבורה בין כלל הגופים המוסדיים וקופות הגמל על מנת שניתן יהיה לקיים השוואה מדויקת בין דמי הניהול אשר נגבים בקופות הגמל השונות. מועד תחילת הוראות החוזר הינו ביום 1 בינואר 2016.

ביאור 7 - מסים על הכנסה

עדכון שיעורי מס רווח ומס שכר

ביום 10 בספטמבר 2015 פורסם צו מס ערך מוסף המפחית את שיעור מס ערך מוסף ב-1% כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 באוקטובר 2015.

כצעד משלים לעדכון מס ערך מוסף כאמור, ביום 12 באוקטובר אישרה מליאת הכנסת את הצו הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים ירד מ-18% ל-17%, וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015. הצו יחול בשנת המס 2015 לגבי השכר המשולם בעד עבודה בחודש אוקטובר 2015 ואילך ולגבי החלק היחסי מהרווח בשנת מס זו. לאור זאת, שיעור המס הסטטוטורי ירד מ-37.71% ל-37.58% בשנת 2015 ול-37.18% משנת 2016 ואילך.

למועד הדיווח, טרם הושלם הליך עדכון החקיקה ולפיכך טרם עודכנו מס רווח ומס שכר החלים על מוסדות כספיים. השינוי בשיעור מס הרווח שנחקק לאחר מועד הדיווח, לא קיבל ביטוי במדידת יתרות מסים נדחים בדוחות הכספיים לרבעון השלישי לשנת 2015, השינויים כאמור יבואו לידי ביטוי במדידתם בדוחות הכספיים בתקופת הדיווח הבאה.

לשינוי בשיעור מס הרווח, כאמור לעיל, לא צפויה השפעה מהותית על הרווח ו/או על הרווח הכולל ו/או על ההון העצמי של החברה.

ביאור 8 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

בהמשך לבאור 22 בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות בדוחות הכספיים השנתיים, בנוגע להתקשרויות, לא חל שינוי בהסכמים מול צדדים קשורים. להלן היתרות מול צדדים קשורים לתקופות המדווחות:

יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים-

חברות הנשלטות בידי החברה האם הסופית	חברות בעלות שליטה	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
		ליום 30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)
2,888	-	חייבים ויתרות חובה
16	16,335	זכאים ויתרות זכות
		ליום 30 בספטמבר 2014 (בלתי מבוקר)
2,791	-	חייבים ויתרות חובה
16	17,917	זכאים ויתרות זכות
		ליום 31 בדצמבר 2014 (מבוקר)
2,891	-	חייבים ויתרות חובה
16	17,620	זכאים ויתרות זכות

ביאור 9 - מכשירים פיננסיים**א. שווי הוגן בהשוואה לערך בספרים**

הערך בספרים של נכסים פיננסיים מסוימים לרבות מזומנים ושווי מזומנים, חייבים והשקעות פיננסיות, תואם או קרוב לשווי ההוגן שלהם.

ב. היררכיית שווי הוגן

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השווי ההוגן בהיררכיה.

הרמות השונות הוגדרו כדלקמן:

- רמה 1: שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2: שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3: שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

31 בדצמבר		30 בספטמבר	
2014	2014	2014	2015
רמה 1	רמה 1	רמה 1	רמה 1
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
24,727	20,263	26,605	
4,753	7,835	11,067	
29,480	28,098	37,672	

נכסים פיננסיים זמינים למכירה:

אגרות חוב מממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות סחירות:

שאינן ניתנות להמרה

ביאור 10 - התחייבויות תלויות**א.**

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה לעמיתיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות, פרשנויות ואחרות, עקב פערי מידע בין החברה לבין עמיתי קופות הגמל, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרים פנסיוניים ארוכי טווח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. פרשנות חדשה לאמור במוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה בגין המוצרים הקיימים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיוטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהם, וכן ב"עמדות ממונה" ו"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני בו פועלת החברה. בתחום זה התקשרויות עם העמיתים הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו.

במסגרת שינויים רגולטוריים אלו, ביום 18 בנובמבר 2012, פרסם הממונה חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת החוזר נקבעו שלבי ביצוע פרויקט הטיוב כדלקמן: (1) עריכת סקר פערים אודות המידע הקיים ברמת מוצרים, עמיתים ומעבידים - עד ליום 31 במרס 2013; (2) בניית מודל מיפוי ודירוג הפערים שנמצאו - עד ליום 31 במרס 2013; (3) הכנת תוכנית עבודה לטיפול בכל כשלים שנמצאו - עד ליום 30 בספטמבר 2014. תוכנית העבודה תכלול התייחסות לסידור המידע הקיים ושמירתו - עד ליום 30 בספטמבר 2014. החברה פועלת בהתאם להוראות החוזר. הסיום הצפוי לפרויקט הטיוב הינו עד ליום 30 ביוני 2016.

במהלך יישום הפרויקט עד לשלב זה, לא התגלו פערים בעלי השפעה מהותית על זכויות העמיתים ועל הדוחות הכספיים.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות (המשך)

- ב. חוק הגנת השכר, התשי"ח - 1958 והתקנות שהותקנו על פיו, מטילים התחייבות על הקופות, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקופות. קיימת אי וודאות בכל הקשור לגובה הסכומים שבפיגור, כמו גם לעצם מחוייבות המעבידים בנושא, וזאת בין היתר, בשל סיבות שונות לאי העברת כספים לקופות האופייניים לסקטור קופות הגמל (כגון: הפסקת יחסי עובד-מעביד, העברת כספים לקופה אחרת וכיוצ"ב). להערכת החברה הסכומים הינם בהיקפים שאינם מהותיים.
- על מנת לגבות את החובות, כאמור, שולחת החברה מכתבי התראה למעבידים ולעמיתים ובמידת הצורך מגישה תביעות כנגד המעבידים החייבים.
- ג. משיכות והעברות - במסגרת הנחיות הממונה, החברה המנהלת נדרשת לבצע משיכות והעברות תוך פרקי זמן קצרים כפי שנקבע בתקנות. אי עמידה במועדים כאמור שעלולה לנבוע בתקופות מסוימות מאירועים שלחברה אין שליטה עליהם חושפת את החברה להתחייבות פיננסית בגין פערי תשואה עד למועד העברת הכספים בפועל לחשבון העמית.
- ד. ביום 24 במרס 2014 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל)(משיכת כספים מקופת גמל)(חשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה)(הוראת שעה), התשע"ד-2014. התקנות קובעות כי עמית אשר באחד מחשבונותיו בקופת גמל מורשית (קופת גמל לתגמולים, קופת גמל לא משלמת לקצבה וקופת גמל אישית לפיצויים, שאינה קופת ביטוח) קיימים כספים ממרכיב תשלומי העובד או ממרכיב תשלומי המעביד, יהא רשאי למשוך את כספי התגמולים מחשבונו בקופה בסכום חד פעמי, בכפוף לתנאים הבאים: (א) בחשבונו בקופת הגמל המורשית לא הופקדו כספים מיום 1 בינואר 2012 ואילך; (ב) לא הועברו לחשבונו של העמית או ממנו כספים מקופת גמל אחרת או אל קופת גמל אחרת, לפי העניין, מיום 1 בינואר 2013 ואילך; (ג) היתרה הצבורה הכוללת של העמית בכל חשבונותיו בקופת הגמל המורשית ביום שלפני יום 1 בינואר 2013 לא עלתה על 7,000 ש"ח. התקנות היו בתוקף עד ליום 31 במרס 2015.
- ביום 29 במרס 2015 פורסם מסמך "הוראות השעה בנוגע למשיכת כספים מחשבונות קטנים בקופות גמל". במסגרת המסמך נקבע, כי תוקפן של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(משיכת כספים מקופת גמל)(חשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה)(הוראת שעה), התשע"ד-2014, המאפשרות משיכת כספי תגמולים מחשבונו של עמית בקופת גמל בסכום חד פעמי (משיכה כדין ללא מיסוי) מחשבונות קטנים, בהתאם להוראות הוראת השעה, מוארך עד ליום 30 ביוני 2015 והיא תפקע ביום 1 ביולי 2015.
- ביום 6 באוגוסט 2015 פורסם תיקון 12 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשע"ה 2015 לפיו סעיף 23 לחוק יתוקן כך שעמיתים שסך הכספים בחשבונותיהם אינו עולה על 8,000 ש"ח יוכלו למשוך את הכספים. בהתאם לתיקון, השר באישור הועדה יקבע את התנאים, המועדים והתנאים למשיכה כאמור.
- ביום 24 בספטמבר 2015 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(משיכת כספים מקופת גמל)(סכומים קטנים), התשע"ו - 2015 הקובעת הוראות לעניין התנאים למשיכת הכספים. כמו כן, הטייטה מבקשת לקבוע כי חברה מנהלת של קופת גמל מורשית כאמור תשלח הודעה לעמיתים הזכאים למשוך את כספם בהתאם להוראות החוק בדבר זכאותם ומשמעות הותרת הכספים בקופה לעניין תשלום דמי ניהול.